

- 1276   **1 September:** Dirk van Santhorst ontvangt het Ambacht Sotrewold in leen van graaf Floris V. Hiermee vangt in feite het zelfstandig bestaan aan van de ambachtsheerlijkheid Soeterwoude doordat Dirk de zeggenschap kreeg over de lagere rechtsmacht.
N.B. Een leen is een eigendom onder speciale voorwaarden. Deze vorm bestaat thans niet meer. (bronnen: o.a. Suetan 21, 22 en 57 en de aantekeningen van J.J. v.d. Does)
- 1280   Voor het eerst wordt melding gemaakt van een kerk in het dorp met een losstaande toren. Waarschijnlijk viel het gebied van de Rijndijk toen al gedeeltelijk onder de Pieterskerk te Leiden terwijl een ander deel onder de kerk van Leiderdorp viel.
- 1281   Voor het eerst wordt melding gemaakt van "die hoeve" Rodenburg. Graaf Floris V geeft een groot veengebied met Benthuizen als kern in "leen" uit. Tegelijkertijd draagt hij ook het visrecht in de Swiet, de Noord Aa en in de Burmade in "leen" over. Dit laatste watertje vormde de verbinding tussen de Swiet en de Willick, nu een onderdeel van de Hoogeveense vaart. Het ligt iets ten noorden van het huidige Weddepad.
- 1286   Graaf Floris V verenigt de ambten van Dijkgraaf en Baljuw van Rijnland. De Baljuw was de hoogste rechterlijke functionaris van een gebied, in dit geval van Rijnland. Hiermede wilden de heemraden van het "Heemraetschap van den Spaarndamme" (zie 1255) hun beslissingen een dwingend karakter kunnen geven.
- 1289   Graaf Floris V vaardigt een keur uit betreffende het tienderecht en de rechtspraak van "Zoutwouder Ambacht".
- 1292   Jacobus, rector et decanus Rinlandiae (rector en deken van Rijnland), pastoor te Soeterwoude.
Het Blokland onder Zegwaard - gelegen langs de Slootweg, de weg tussen Gelderswoude en Benthuizen - wordt vermeld als behorend tot de parochie van Soeterwoude. Hieruit kan men opmaken dat rondom Gelderswoude het moeras in cultuur werd gebracht. Uitgangspunt was de Swiet en de Noord Aa. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 4 pag. 379 en Aantekeningen van J.J. v.d. Does)
- 1295   Er is voor het eerst sprake van "huys" Rodenburg. De houten palissadering heeft plaatsgemaakt voor een vierkante stenen muur met op de hoeken torens. Het kasteel is omgeven door een slotgracht. De familie van Raaphorst bewoont het kasteel.
- 1295   - 1296   De Ambachtsgrenzen (= gemeentegrenzen) worden in dit gebied vastgelegd. De grens met Benthuizen zal worden gevormd door de Broeksloot (langs de Broekweg).
- 1296   Graaf Floris V wordt door edelen vermoord. Deze edelen en hun sympathisanten worden van hun goederen beroofd. Heeft de familie Raaphorst hierdoor kasteel Rodenburg verloren? Als borg voor Gerard van Swieten treed op Florens van Rinnegom. Florens bewoont het huys Rinnegom.
- voor 1300   Wouter van Haerlem bewoont een "Huys" aan de Roomburgerwatering. Het gaat de naam Wouterswerf dragen (pas veel later Cronesteyn). (
- 1305   **17 Februari:** Heer Philips van Santhorst ontvangt Soeterwoude in leen (Ambachtsheer) van graaf Willem III van Henegouwen. Hij is de zoon van Dirk van Santhorst. (bron: Duynisveld L.C. 22-3-1939 en Suetan nr. 57)
- 1312   In een goederenlijst komt voor het eerst Huis te Swieten voor. (bron: Suetan nr. 9)
- 1313   Heer Philips van Santhorst krijgt kasteel Rodenburg in leen.
- 1316   Pieter van Leyden, pastoor te Soeterwoude. Zijn woning stond ter hoogte van de huidige De Merodestraat in het land. De plaats waar de toenmalige dorpskerk stond is tot nu toe een raadsel. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155 en aantekeningen van J.J. v.d. Does)
De graaf van Holland schenkt twee stukken grond aan de St. Jans-ridders als eeuwigdurende fundatie (lening) voor hem, Ysbrand van Rinnegom, enz. (bron: Duynisveld)
Er is voor het eerst sprake van versterkte woonsteden aan de Meerburgerwatering (o.a. het huys "De Nieburch"). Dit werd later bij het beleg van Leiden gesloopt. (bron: Suetan nr. 19)

- Pieter van Leyden, pastoor te Soeterwoude en kanunnik o.a. van de Pieterskerk te Leiden, schenkt zijn huis te Soeterwoude aan de kerk. (bron: Suetan nr. 17)
- 1317 Na de dood van zijn vader Philips van Santhorst wordt zijn zoon, ook Philips van Santhorst geheten, met zijn leengoederen beleend.
- 1319 De kinderen van Jan van Meerburch worden beleend met het kasteeltje De Nieburch. Hierna raakt het bekend onder de naam "Meerburg".
- 1321 Swieten wordt vermeld als een leengoed. Dirk van Swieten is de eerst persoon waar wij van weten dat hij de kasteelheer van Swieten was. Hij was een zoon van de onder 1296 vermelde Gerard van Swieten, waarvan bekend is dat hij bezittingen had aan ondermeer de Groenendijk. De familie van Swieten is de meest dominerende familie in de Zoeterwoudse geschiedenis geworden.
- 1322 De Krijthoeve wordt vermeld. Deze stond ten westen van het Rapenburg. Op deze plaats bevinden zich thans de Groenhazengracht, de Doelengracht en de Kolmakerssteeg, binnen Leiden. De Krijthoeve behoorde tot het leengoed van de graaf van Holland. Formeel behoorde dit grondgebied tot Soeterwoude. Op deze hoeve was een kampveld waar men een juridisch geschil met de wapenen kon uitvechten. De winnaar werd in het gelijk gesteld.
- 1323 - 1324 We vinden de oudste berichten inzake de Overzijdwinde, de dijk die Delfland en Rijnland van elkaar scheidt. Deze dijk liep van Leidschendam via Zoetermeer naar Waddinxveen. Deze dijk moest Rijnland beschermen tegen water vanuit het zuiden.
- 1325 Jan van Polanen wordt bezitter van het leengoed Wouterswerf. Dit leengoed (Cronesteyn) was toen 88 morgen groot.
- 1328 Graaf Willem III draagt het patronaatsrecht van de Zoeterwoudse kerk over aan de landscommandeur van de St. Jansorde der Maltheserridders. Tot dit patronaatsrecht behoorden o.a. het opstellen van een voordracht voor de benoeming van een pastoor (dit was een lid van de St. Jansorde) en de armenzorg.
- 1330 De zuidelijke dijk langs de Oude Rijn van Katwijk tot Zwammerdam verhoogd. Sindsdien draagt deze dijk de naam "Hoge Rijndijk". Deze dijk had tot taak het zuidelijk gedeelte van Rijnland te beschermen tegen het water uit het noorden. (Bron: Aantekeningen van J.J. v.d. Does en Suetan nr. 85 en S/Zwietencontactblad 78/1)
- 1332 Uit een acte blijkt dat Gerard van Boschuyzen gehuwd is met Lisebeth van Renneghem (Rijnegom).
- 1337 Voor het eerst wordt het kasteeltje Boschuyzen vermeld. Nabij het kasteeltje was (later) een steenbakkerij gevestigd.
- 1339 Heer Dirk van Swieten blijkt in tweede echt gehuwd te zijn met Ermegaerde van Renneghem (Rijnegom). Waarschijnlijk is hij door dit huwelijk ook in het bezit van het leengoed Rijnegom gekomen.
- 1344 Uit gegevens van een extra belastingheffing blijkt dat Soeterwoude toen een armelijk gebied was.
- 1345 Heer Dirk van Swieten sneuvelt te Warns (in Friesland). Zoon Gerard krijgt Rijnegom toebedeeld en zoon Claes krijgt Swieten toebedeeld.
- 1350 Heer Claes van Swieten te Delft doodgeslagen. Zijn zoon Dirk wordt kasteelheer van Swieten.
- ca. 1350 Op de Hoge Woerd begint zich buiten de eigenlijke stad Leiden een voorstadje te ontwikkelen.
Jan van der Poel wordt vermeld als priester te Gelderswoude. De ontginningen alhier hebben de Noord Aa en de Swiet als uitgangspunt. Later blijkt Jan priester te Hazerswoude te zijn.
Het is mogelijk dat de later vermelde boerderij - annex herberg? - de Heemel afgeleid is van de geestelijke status van Jan van der Poel. Enige tijd waren daar twee bedoeningen die ter onderscheiding de Oude en de Nieuwe Heemel werden genoemd met in de onmiddellijke omgeving de Heemelbrugge. De "Heemel" was

- gesitueerd in de omgeving waar het kerkpad en Gelderswoude bij elkaar komen. De status van Gelderswoude is niet geheel duidelijk. Het is een onderdeel van Soeterwoude, maar wordt voor sommige belastingen - zoals de herfstbede - apart aangeslagen.
- 1351 Leiden dwingt de in moeilijkheden verkerende gravin Margaretha van Beieren privileges af:
- het weren binnen drie mijlen van de stad van textielindustrie (behalve spinnerijen).
  - de bouw van enigszins versterkte huizen binnen een straal van 2,5 mijl rondom de stad wordt verboden.
  - toestemming om stadsvrijheid rondom de stad Leiden te vergroten. Leiden kreeg hierdoor zeggenschap over de gronden die direct om de stad lagen, hoewel deze bleven behoren tot Soeterwoude, Leiderdorp en Oegstgeest.
- 1351 - 1355 Leiden begint met de aanleg van een waterkerende dijk, de zogenaamde Zoeterwoudsedijk. De stad Leiden begint een zekere rechtsmacht uit te oefenen over de gebieden direct om de stad gelegen.
- 1352 Gerard van Swieten overlijdt. Dirk - de zoon van zijn overleden broer Claes (zie 1350)- krijgt nu Rijnegom. Dirk was een belangrijk man. Hij had in bezit: het leengoed Swieten met 36 morgen land, het leengoed Rijnegom met 45 morgen land, 36 morgen land te Baerle (in de Barrepolder), 51 morgen elders in Soeterwoude en diverse geldswaardige rechten.
- 1353 De familie van Meerburch verkoopt het kasteeltje Meerburg aan de familie Van der Made.
- 1355 Graaf Willem IV bepaalt dat Leiden de werkzaamheden aan de Zoeterwoudsedijk moet stilleggen. De grens tussen Leiden en Soeterwoude blijft het Rapenburg.
- 1360 Heer Dirk van Swieten blijkt in 1345 geen leenhulde voor kasteel Swieten te hebben gebracht. Omdat hij dit bleef weigeren gaf de graaf van Holland toestemming om kasteel Swieten te slopen. Het is onbekend of dit inderdaad gebeurd is.
- 1369 - 1376 Heer Jan van Egmond overlijdt, vermoedelijk is toen zijn dochter Jonkvrouwe Lisbeth van Egmond (van Rodenburg) Ambachtsvrouw van Soeterwoude geworden.
- 1369 Uit een in maart van dat jaar gehouden onderzoek van een grafelijke commissie blijkt dat er in Soeterwoude 110 gezinshoofden zijn, waarvan 24 te Gelderswoude. Het aantal bewoners zal toen ongeveer 660 zijn geweest. In de zomer treft de pest ook het platteland waardoor bijna 43% van de Soeterwoudse bevolking komt te overlijden. Dit houdt in dat ongeveer 280 personen in een beperkt aantal maanden zijn overleden.
- 1371 De bewoners van Soeterwoude leggen gezamenlijk bij de graaf een som geld op tafel waardoor in het vervolg de verplichte borgstelling ingeval van een misdaad begaan door een inwoner van hun woonplaats belangrijk wordt verlaagd. Soeterwoude telt nu 56 gezinshoofden waarvan 15 te Gelderswoude.
- 1373 Geweldige overstromingen tussen het duingebied en de stad Utrecht.
- ca. 1374 Ridder Alaert van der Poel laat een waterverbinding graven tussen Gelderswoude en het Westeinde van Hazerswoude. Deze door turfwinning verdwenen vaart droeg de naam Halfvaart of Alaerdvaart.
- 1375 Oudste vermelding van het aantal morgens per plattelandsplaats dat omslagplichtig is voor Rijnland. Deze opgave blijft tot 1550 bijna ongewijzigd.
- 1376 - 1405 **14 februari:** Jonkvrouwe Lisbeth van Egmond, weduwe van Philips van Tetrode, draagt de rechten op Soeterwoude over aan haar zwager Ridder Bartholomeus van Raephorst waardoor deze Leenheer (Ambachtsheer) wordt van het Ambacht Soeterwoude, ca. en de rechtsmacht daarover in handen krijgt. (bron: Duynisveld L.C. 22-3-1939 en aantekeningen van J.J. v.d. Does)
- 1379 Algemeen verzet tegen een nieuwe muntordinantie die voor het platteland niet gunstig werd geacht. De graaf legt ook aan Soeterwoude, als woongemeenschap,

- een boete op vanwege het verzet hiertegen.
- 1382 Nieuwe pestepidemie.
- 1385 Grote breuk in de opbrengst van de turfmaat, een belasting op gedolven turf. De achteruitgang te Soeterwoude bedraagt 60%. Een jaar later was de opbrengst nog eens gehalveerd. Het aantal landerijen om turf af te graven was blijkbaar zeer klein geworden. De technische mogelijkheden om dieper dan de grondwaterspiegel te graven waren nog niet voorhanden. Bij het "droogturven" werd met een spade de turf uitgestoken en daarna gedroogd. De turfgebieden te Soeterwoude waren gelegen in de Geer en te Gelderswoude.
- 1386 Graaf Abrecht geeft de stad Leiden toestemming om haar grondgebied naar het zuiden uit te breiden zodra met Bartholomeus van Raephorst als Ambachtsheer van Soeterwoude hierover overeenstemming is bereikt.
- 1389 **23 April:** Bartholomeus van Raephorst doet afstand van een gedeelte van Soeterwoude ten gunste van Leiden ter vergroting van de stad van het Rapenburg naar de Singels. (bronnen: Duynisveld L.C. 22-3-1939 en Suetan nr. 23 en 57)
- 1396 Wilhelmus, Jacobus, pastoor te Soeterwoude (doet afstand). (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1396 - 1408 Machelinus Libaert, (volgt Wilhelmus Jacobus op) pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1398 Vanwege de slechter wordende economische situatie vragen veel ambachten - waaronder Soeterwoude - dispensatie voor de lasten die de grafelijke veldtochten naar Friesland moeten financieren. De graaf koopt deze protesten af.
- 1399 "Die Baerle" bekaaid. Deze werkzaamheden worden beschouwd als het begin van de Barrepolder.
- 1399 - 1400 Nieuwe pestepidemie. Deze pestgolven krijgen een regelmatig terugkerend karakter.
- 1400 De Koepoort wordt voor het eerst vermeld. Hiermee was er een nieuwe verbinding tot stand gekomen tussen Leiden en Soeterwoude via de Heirwegh of de "Heerenwegh naar Soeterwoude". Deze poort stond bij de Douzastraat aan de Zoeterwoudsesingel. Hij was alleen toegankelijk voor voetgangers en boeren "metter koe" om zodoende de Leidse positie als marktcentrum voor rundvee te handhaven.
- ca. 1400 Aan de uitmonding van de Korte Vliet in de Oude Rijn wordt een Huys gebouwd dat ruim honderd jaar later met de naam Coebel zal worden aangeduid. Dit Huys heeft veel problemen met verzakkingen gehad en is zelfs een keer volledig herbouwd. (zie 1542)
- 1404 De familie van Polanen van de Lek en Breda (zie 1325) verkoopt Wouterswerf (Cronesteyn) aan Floris van Alckemade. Het "Huys" krijgt de naam Alckemade. Het land is nu 20 morgen groot. Graaf Albrecht verleent aan Floris het recht om poorter van Leiden te worden hoewel hij buiten de stad op het kasteeltje Alckemade blijft wonen.
- 1405 - 1470 Jonker Adriaan van Raephorst volgt zijn vader op als Ambachtsheer van Soeterwoude ca. (bron: Batavia Illustrata pag. 104)
- 1406 Hoogheemraadschap van Rijnland geeft vergunning voor de aanleg van een watering van de Noord Aa naar Leiden door het dorp Soeterwoude. Hierdoor ontstaan de Zuidbuurtsewatering, 't Watertje, de Noordbuurtsewatering en de Vrouwenwatering die bij de Lammen aansluit op de Trekvliet. (bronnen: "Een verdwenen dorp", aantekeningen van J.J. v.d. Does en S/Zwietencontactblad)
- 1408 De Ambachtsheer van Soeterwoude, Adriaan van Raephorst, verleent aan Floris van Alckemade (zie 1404) het recht een windwatermolen te stichten in Soeterwoude. (bron: Suetan nr. 22)
- 1409 Nycholaus, gezegd Thomas, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)

- 1412 Het landgoed Alkemade (Cronesteyn) wordt een leengoed van de Hollandse graaf. Hierdoor krijgt de Hollandse graaf enige zeggenschap over dit Huys. Het is mogelijk dat het houten Alkemade hierna is vervangen door een stenen gebouw.
- 1413 Heer Dirk van Swieten overlijdt. Hij leefde op dat moment in onmin met de Hollandse graaf. Enige maanden daarna verzoent de familie Van Swieten zich met de Hollandse graaf. Tegen een forse boete krijgen zij hun bezittingen weer terug. Dochter Meyne wordt Vrouwe van Swieten. Het kasteeltje Rijnegom wordt vrij eigendom van Gillis van Kralingen, de tweede echtgenoot van Meyne. Rijnegom komt uit de boedel van zijn schoonvader Dirk van Swieten.
- 1414 De Hoge Rijndijk tussen Katwijk en Bodegraven verhoogd.
- 1415 Heer Willem van der Does komt in het bezit van het landgoed Roodenburch. Hij staat de helft van het landgoed af aan Heer Dirk van Santhorst.
- 1417 Het Huys ter Chijs komt in eigendom van de familie Bakenesse. Dit kasteeltje stond aan de Vlietweg nabij de huidige Lammenbrug. Vrouwe Meyne van Swieten overlijdt. Haar zoon Willem van Montfoort wordt kasteelheer van Swieten.
- 1420 Tijdens de strijd om de macht in Holland heeft de omgeving van Leiden veel te lijden. Diverse kasteeltjes worden ingenomen. Het kasteeltje Boshuysen wordt omgebouwd tot een blokhuis, dat is een militair steunpunt. Waarschijnlijk is toen ook Rijnegom verwoest.
- na 1420 Aan het Noordeinde wordt een poort gebouwd ter vervanging van de Noordpoort of Haagpoort die nog steeds aan het einde van de Breestraat stond. Deze poort wordt aanvankelijk aangeduid als "der nuwer poort". Later krijgt deze de naam Witte Poort.
- 1421 Floris van Boshuysen herbouwt zijn Huys. De stad Leiden komt hiertegen in verweer waardoor Floris veroordeeld wordt tot een boete en afbraak. Dit op grond van het aan Leiden in 1406 verleende privilege. Heer Floris van Alkemade wordt doodgeslagen.
- 1422 Willem van Alkemade volgt zijn vader op als kasteelheer van Alkemade. Zijn moeder stamt uit de familie Croonenburg. Het Huys Alkemade gaat nu van lieverlee aangeduid worden met de naam Cronesteyn. Het is op dat moment een eenvoudig Huys met een trapgevel.
- 1424 Heer Willem van Montfoort verkoopt het kasteel Swieten aan Heer Boudijn van Swieten, een bloedverwant van de moeder van Heer Willem. Het leenverband met de leenkamer in Naaldwijk wordt verbroken. Heer Boudijn gaat het Huys verbouwen. Het wordt een rechthoekig gebouw met vier hoektorens.
- 1427 De Ambachtsbewaarders moeten in het vervolg elk jaar in het openbaar in hun dorp "rekening doen", d.w.z. verslag uitbrengen betreffende het gevoerde financiële beleid. Heer Gillis van Kralingen verkoopt het kasteeltje Rhijnegom (zie 1413).
- 1428 - 1439 Theodorus de Bomel, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1429 - 1430 Voor het eerst worden deze streken bezocht door zigeuners (de zogenaamde Egiptenaers).
- 1430 Heer Willem van der Does doet zijn helft van het landgoed Roodenburch (zie 1415) over aan Heer Dirk van Santhorst die daardoor eigenaar wordt van het gehele landgoed Roodenburch.
- 1431 Boudijn van Swieten sticht het klooster Marienpoel aan de huidige Rijnsburgerweg onder Leiden. In dit klooster komt een memorietafel van de familie van Swieten. Dit schilderij is in 1523 overgeschilderd en bevindt zich thans in de Lakenhal, het stedelijk museum van Leiden. (zie ook 1526)
- 1435 Swieten wordt ondergebracht in de leenkamer van Huys Zuylen. Huys Zuylen behoort toe aan Frank van Borselen, de beschermheer van Boudijn van Swieten die

- vele zeer hoge functies in het graafschap Holland bekleedt.
- 1439 Heer Dirk van der Does verkrijgt de helft van het landgoed Roodenburch.
- 1439 Dirc Moer, pastoor te Soeterwoude (doet binnen een jaar afstand en wordt pastoor te Hazerswoude). (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1439 - 1473 Symon Niclaesz van Schoten, pastoor te Soeterwoude. De pastoor blijkt naast de pastoorswoning ook de beschikking te hebben over een boerderij. De St. Jansheren werden ook wel herenboeren genoemd. De pastoor overlijdt in 1473. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155 en aantekeningen van J.J. v.d. Does)
- 1446 Voor het eerst wordt de naam Weipoort vermeld. Het betekent in feite Weistad, een spotnaam voor een plaats met weinig inwoners.
Onenigheid tussen de Heren van de St. Jansorde (parochie van Soeterwoude) en de Ridders van de Duitse Orde (de Pieterskerk te Leiden) over de kerkelijke rechtsmacht aan de Hoge Rijndijk. Alles blijft hetzelfde. De Rijndijkers blijven kerkelijk ingedeeld bij de Pieterskerk te Leiden of bij de parochie van Leiderdorp.
- ca. 1450 Buiten de Koepoort begint men met de aanleg van nieuwe raamvelden voor de Leidse textielindustrie (omgeving van de huidige Herenstraat).
- 1452 Toestemming wordt verleend om over de Oude Rijn tegenover de Leiderdorpse kerk een brug te bouwen.
- 1454 Heer Boudijn van Swieten overleden. Zijn zoon Heer Gijsbrecht wordt kasteelheer van Swieten.
- 1456 Heer Gijsbrecht van Swieten overleden. Als kasteelheer van Swieten wordt hij opgevolgd door zijn zoon Hugo.
- 1458 De families Van der Does en Santhorst verkopen Huys Roodenburch en de daarbij behorende landerijen aan Heer Floris van Boschuyzen.
- 1461 Paus Pius II geeft toestemming om het nonnenklooster aan de Steenstraat te verplaatsen naar de omgeving van kasteel Roodenburch. Men begint aan de bouw van dit nieuwe klooster.
- 1462 Het in aanbouw zijnde klooster Roomburch weigert bij te dragen in de belastingen. Na een proces met Soeterwoude moet het klooster alsnog betalen. Het vonnis is de eerste aanwijzing dat de gedachten omtrent vrijstelling van belastingen op bezittingen van geestelijke instellingen zich beginnen te wijzigen.
- 1464 Het klooster "Sinten Margrieten Zusterhuis op Roodenburch" ingewijd. Het klooster wordt meestal kortweg aangeduid met de naam Roomburch.
- 1466 Pastoor Van Schoten koopt landerijen waardoor de pastoorsprebende (rente uit kerkelijke goederen als vergoeding voor een geestelijke bediening) aanmerkelijk wordt vergroot.
- 1470 - 1474 Heer Aelbrecht van Raephorst Dirxszoon wordt Ambachtsheer van Soeterwoude ca. als opvolger van zijn neef Adriaan van Raephorst Bartholomeuszoon.
- 1471 Het Generaal Kapittel (Algemene vergadering) van de derde orde wordt gehouden in het klooster Roomburch.
- 1473 - 1514 Johan Willem Janssen, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1474 - 1477 Heer Aelbrecht van Raephorst verkoopt zijn rechten van Soeterwoude, Stompwijk ca. aan Heer Hugo van Swieten die hiermee Ambachtsheer wordt van het Ambacht Soeterwoude ca. Heer Willem is een broer van Heer Hugo (zie 1456). De Heren van Swieten zorgden ervoor dat diverse familieleden functies kregen in het bestuur van Soeterwoude.
Voor het eerst wordt de naam Westende vermeld. (in 1486 de naam Westwoud).
- 1475 Het landgoed Cronesteyn komt door familiebanden in het bezit van de familie Oem

van Wijngaarden.

De achternaam Onderwater wordt vermeld. De naam Onderwater is waarschijnlijk de oudste nog in Zoeterwoude voorkomende achternaam.

De dorpskerk wordt uitgebreid met een sacristie.

Betreffende het kerkelijk leven is uit deze periode bekend dat jaarlijks op 24 juni een processie werd gehouden ter ere van St. Lebuïnus en St. Jan.

- 1476 Overeenkomst tussen de stad Leiden en Heer Willem van Swieten in zijn hoedanigheid van Ambachtsheer van Soeterwoude. De stad Leiden mag binnen een vastgestelde straal rondom de stad de stedelijke bieraccijnzen heffen. De familie van Swieten behoorde in deze periode tot de machtigste families binnen Leiden. Hierdoor wordt het verklaarbaar dat de belangen van Soeterwoude ondergeschikt werden gemaakt aan die van Leiden.
- 1477 Soeterwoude telt 100 woningen. (bron: Suetan nr. 13)
- 1477 - 1484 Heer Willem van Swieten overlijdt. Hij wordt als Ambachtsheer van Soeterwoude opgevolgd door de jeugdige Cornelis van Swieten, een zoon van zijn overleden broer Pieter van Swieten.
- 1479 De bisschop van Utrecht heft de kerkelijke ban over pastoor Janssen op. De reden van deze ban is onbekend. Aflaten worden verleend om het bezoeken van de vervallen Mariakapel bij Cronesteyn te bevorderen.
- 1481 De Hoeken nemen de stadsregering van Leiden in handen en verlangen erkenning door Maximiliaan van Habsburg (echtgenoot van de landsvrouw). De Leidenaars bouwen een militair steunpunt bij kasteel Swieten dat door Maximiliaan wordt ingenomen. Korte tijd later bezet hij ook de stad Leiden. Het zwaar gehavende kasteel Swieten wordt in de daarop volgende jaren gerenoveerd en verder uitgebouwd. Bij inname van Leiden wordt kasteelheer Hugo van Swieten gevangen gezet maar korte tijd later weer op vrije voeten gesteld.
- 1482 Kasteelheer Hugo van Swieten overlijdt. Kasteel Swieten komt waarschijnlijk in bezit van zijn zuster Adriana van Swieten.
- 1483 Toestemming wordt verleend om een watermolen te bouwen aan de Rijnegommervaart (nu gedempt).
- 1483 - 1484 De jeugdige Cornelis van Swieten overlijdt. Zijn tante Adriana van Swieten wordt Ambachtswoude van Soeterwoude en Stompwijk ca.
- 1484 Pastoor Johan Willem Janssen wordt gekozen tot commandeur der orde der Johannieters (later Malthezerridders) te Haarlem. De pastorie heet nu "Commandeurshof".
Voor het eerst is er sprake van een Godshuis of Gasthuis waar arme mensen gedurende korte of langere tijd voedsel, kleding of onderdak konden krijgen.
De Barrepolder krijgt toestemming om een watermolen te bouwen. Blijkbaar was dit door het inklinken van de grond noodzakelijk geworden.
- 1484 - 1531 Adriana van Swieten draagt de rechten van Soeterwoude, Stompwijk ca. over aan Gijsbrecht van Swieten, een broer van de in 1483/4 overleden Cornelis van Swieten. Heer Gijsbrecht wordt ook kasteelheer van Swieten. Vanaf 1506 neemt hij zelf het schoutambt van Soeterwoude waar zodat hij zelf betrokken raakt bij de plaatselijke rechtspraak en andere overheidstaken.
- 1485 De "landen geleege onder de Groote molen" (zie 1483) worden samengevoegd tot een polder. Eerst rond 1570 wordt deze polder aangeduid met de naam Groote Polder.
- 1486 Zowel de Oostbroekpolder als de Westbroekpolder worden gesticht. De meest laag gelegen landerijen blijven echter buiten deze bepolderingen. De Oostbroekpolder krijgt toestemming om haar molen te bouwen op een plaats vrij dicht bij de Nieuwe weg.
Uit deze tijd dateert de Nieuwe weg. Deze weg vormt de scheiding tussen de Groote Polder en de Westbroekpolder. Waar de oude verbindingsweg tussen de Weipoort en het dorp heeft gelegen is onbekend.

- 1487 De vervallen kapel van Cronesteyn wordt overgedragen aan de St. Jansorde.
- 1489 Pieter Wybrandtsz. hulppastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1491 Het landgoed Roodenburch door Bruyninck van Boshuysen overgedragen aan Hugo Hugensz van Swieten. Hij was een natuurlijke zoon van de in 1456 vermelde Hugo van Swieten. Hugo wordt tussen 1482 en 1506 vermeld als schout van Soeterwoude en Weypoort. Hierdoor was hij belast met de leiding van de plaatselijke rechtspraak en enige andere overheidstaken.
- 1494 - 1498 Symon Jan Reynders, hulppastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1494 Soeterwoude telt nog slechts 70 woningen. Als reden wordt gegeven de slechte opbrengsten uit de zuivel, schade door plunderingen enz. t.g.v. de Hoekse en Kabeljauwse twisten. (bron: Suetan nr. 13)
- 1497 - 1498 Bij de Hogewoerdsport wordt een bastion aangelegd.
- 1498 - 1516 Gregorius Niclaesz., hulppastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1501 Toestemming wordt verleend om de Mariakapel van Cronesteyn te verplaatsen naar het dorp. In deze kapel waren wellicht meerdere Maria-altaren. De mogelijkheid bestaat dat hieraan de Vrouwenweg haar naam heeft te danken.
- 1502 De fundamenten van het Romeinse castellum Matilone worden teruggevonden.
- 1505 De nieuwe Mariakapel, met zes altaren, ingewijd. Onduidelijk is waar deze kapel heeft gestaan. Mogelijkheden zijn:
- De kapel stond bij de kerk en was omringd door een begraafplaats. Men zou dan kunnen denken aan de plaats waar de huidige Dorpskerk nog steeds staat.
  - De kerk zou dan bij het Commandeurshof gestaan kunnen hebben. De Commandeurshof was met een oprijlaan verbonden met het dorp.
  - De kerk zou in het dorp gestaan kunnen hebben terwijl de kapel in het Commandeurshof gesitueerd moet worden. Maar waar was dan de begraafplaats?
- 1507 De parochiekerk en de St. Janscommanderij te Haarlem worden krachtens een bul van paus Julius II verenigd. Hierdoor kan de Commandeur van de St. Jansorde zonder tussenkomst van de bisschop van Utrecht een pastoor voor de Soeterwoudse parochie aanwijzen. Bekend is dat de Dorpskerk in deze periode uitgebouwd en verfraaid is. Mogelijk is de vernieuwde kerk toen opgedragen aan St. Jan de Doper en niet aan St. Lebuïnus.
- 1510 Voor het eerst wordt in de documenten de naam Cronesteyn vermeld.
- 1511 Na de overstromingen van 1508, 1509, en 1510 waarbij het land tussen het IJ en de Oude Rijn steeds weer overstroomt krijgt Rijnland een begin van beheer over de Spaarndammerdijk. Hierdoor beginnen de uitgaven van Rijnland te stijgen en dus ook de lasten voor de plattelandsbewoners.
N.B. de dam in de Spaarne stond reeds vanaf circa 1200 onder het beheer van Rijnland.
- 1514 Commandeur (pastoor) Johan Willem Janssen overleden. Te Soeterwoude is Gregorius Niclaeszoon nog steeds hulppastoor.
Soeterwoude telt nu 80 huizen, in 17 daarvan blijken tapperijen te zijn. Ongeveer 12% van de landerijen behoort aan geestelijke instellingen die daarover geen belasting behoeven te betalen. De overige landbezitters moeten dit opbrengen. (bron: Suetan nr. 13 en aantekeningen van J.J. v.d. Does)
- 1515 Het graafschap Holland besluit dat landerijen die aan kloosters toebehoren, en tevens aan derden worden verhuurd, nu ook belastingplichtig worden.
- 1516 Buiten de Koepoort worden ten behoeve van de textielindustrie de zogenaamde

- raamvelden vergroot.
- 1518 - 1567 Aelbrecht Harmansz. van Oostendorp, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1521 De dochters van de overleden Hugo Hugensz. van Swieten verkopen het landgoed Rodenburg aan Jacob Cornelisz.
- 1524 De ridderhofstede Ter Chijs - aan de Vlietweg - wordt door de eigenaar ondergebracht in de leenkamer van de Hollandse graaf.
- 1526 De schilder Lucas van Leyden krijgt opdracht een memorietafel te schilderen ter nagedachtenis van Claes Dirksz. van Swieten. Thans is dit, "Het Laatste Oordeel" van Lucas van Leyden, het meest beroemde schilderij dat in de lakenhal te bewonderen is.
- 1528 Heer Jacob Cornelisz. verkoopt het kasteel Roodenburch aan Albert Gerritszoon den Hertoch.
- 1529 De Oostbroekpolder en de Westbroekpolder verenigd tot de Weijpoortse Brouckpolders. Later werd deze laatste naam vervangen door Oost- en Westbroekpolder. De Oostbroekmolen wordt vervangen door een grotere molen. Tussen beide polderdelen wordt een duiker aangelegd die eerst in 1556 in de documenten wordt vermeld.
- 1531 - 1544 Gijsbrecht van Swieten draagt zijn rechten als Ambachtsheer van Soeterwoude ca. over aan zijn zoon Cornelis van Swieten bij gelegenheid van diens huwelijk met Anna van Borselen.
- 1531 De nijverheid op het platteland wordt beperkt ten gunste van de nijverheid in de steden. Tot de felste tegenstanders van deze verordening behoort Cornelis van Swieten.
- 1532 Nieuwe overstromingen ten noorden van de oude Rijn (zie 1511). De ontevredenheid neemt toe over het beleid van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Hoge lasten terwijl veel land is vrijgesteld van betaling.
- 1538 De plakkatens tegen d' Egiptenaers, dat zijn de zigeuners, worden aangescherpt. De zigeuners gaan nu in zeer kleine groepen rondtrekken waardoor de onveiligheid op het platteland toeneemt.
- 1541 Heer Cornelis van Swieten komt tegen betaling met de stad Leiden overeen dat in Soeterwoude geen lakenindustrie meer uitgeoefend mag worden. Heer Cornelis was hiertoe gedwongen vanwege financiële problemen. De Leiderdorpse brug wordt voor het laatst vermeld. Vermoedelijk is deze vrij spoedig daarna afgebroken. Het tijdstip van de bouw van de nieuwe brug is niet bekend.
- 1542 In de periode 1540 - 1544 wordt het gehele gebied van Rijnland opgemeten. In 1542 wordt Soeterwoude opgemeten, hetgeen leidt tot de samenstelling van het eerste morgenboek. Dit is een per plaats opgestelde lijst van grondeigenaren en de grootte van hun bezittingen voor het verdelen van de aan het Hoogheemraadschap van Rijnland te betalen heffingen. Later wordt het ook gebruikt voor de verpondingen, dat is de grondbelasting. In het vervolg wordt deze lijst om de vijf jaar geactualiseerd. Het landgoed Cronesteyn is 20 morgen groot. In 1404 had dit landgoed dezelfde oppervlakte. Heer Dirck Coebel van der Loo blijkt aan de Haagweg een huis met enige grond te hebben, korte tijd later bekend als Huis Coebel. (zie 1400)
- 1544 - 1545 Heer Cornelis van Swieten overlijdt. Zijn minderjarige zoon Adriaan van Swieten wordt Ambachtsheer van Soeterwoude, Stompwijk ca. Vermeld wordt een Pieter Jansz. die bouwman, dat is boer, in de Weipoort is. Zijn nageslacht neemt de achternaam Berch, Bergh en (tenslotte) Berg aan.
- 1544 De nalatenschap van Heer Cornelis van Swieten blijkt met schulden overladen te zijn. De voogden van Heer Adriaan krijgen toestemming om veel bezittingen uit de erfenis te verkopen. Heer Adriaan blijft echter kasteelheer van Swieten.

- 1545 Naar aanleiding van een geschil wordt de Groote Polder opnieuw opgemeten en in kaart gebracht (zie 1542). Deze kaart, die nog steeds bewaard is gebleven, is één van de oudste gedetailleerde plattegronden van Soeterwoude.
Toestemming wordt verleend om een nieuwe Groote Molen te bouwen aan de Koppelwating. Hier staat de huidige Groote Molen nog steeds
- 1545 - 1546 De plattelandsplaatsen verzetten zich tegen de lasten van Rijnland die volgens de nieuwe opgemeten gegevens (zie 1542) in rekening worden gebracht.
- 1545 - 1547 De voogden van Heer Adriaan van Swieten verkopen de rechten (verbonden aan het Ambachtsheerschap van Soeterwoude) aan de stad Leiden voor 5000 Karolusgulden.
- 1546 Keizer Karel V wil de aankoop van Soeterwoude ca. goedkeuren op voorwaarde dat hij een deel van de boeten, die een belangrijk deel van de inkomsten van een Ambachtsheer vormen, kreeg.
Heer Dirck Coebel van der Loo bouwt bij de ridderhofstede Coebel een kalkoven. De stad Leiden begint een proces om deze bedrijfsactiviteit te verhinderen met een beroep op luchtvervuiling.
- 1547 De stad Leiden verkoopt tegen een aanzienlijk lager bedrag dan de aankoopsom in 1545 de rechten van Soeterwoude aan Willem van der Coulster van Alckemade.
- 1545 1547 Deze wordt de nieuwe Ambachtsheer van Soeterwoude. Hij was eerder burgemeester en schout van Leiden en Hoogheemraad van Rijnland. (bron: Suetan nr. 23) Hij woont op Rijnegom.
Leiden laat bovendien in de verkoopsvoorwaarden bepalingen opnemen waardoor zij de economische zeggenschap over Soeterwoude behoudt. Dit betrof vooral het tegengaan van activiteiten m.b.t. de textielindustrie. Dit kost Leiden wederom veel geld.
- 1548 Een aantal bewoners van Soeterwoude proberen in een proces de economische beperkingen in de overeenkomst van 1547 ongedaan te maken.
- 1549 De nieuwe Groote Molen aan de Koppelwating in bedrijf. De oude watermolen aan de Rijnegommervaart wordt afgebroken.
- 1552 De Barremolen omgewaaid. De nieuwe molen komt verder van de Hoge Rijndijk te staan (op de huidige plaats).
- 1554 - 1574 Agatha van Alckemade wordt Ambachtsvrouw van Soeterwoude. Zij is een dochter van Willem van der Coulster en Josine van Swieten en gehuwd met Jan van Culemborg. (bron: Duynisveld)
- 1558 De familie den Hertoch verkoopt het kasteel Rodenburch aan Jan van Barchem.
- 1560 Jonker Adriaan van Swieten begint een tevergeefs proces om de in 1545 door zijn voogden gedane verkoop van de rechten van Soeterwoude ca. ongeldig te doen verklaren.
- 1563 De Heer van Leiderdorp geeft de Leiderdorpse brug in pacht. Hieruit volgt dat er toen weer een brug over de Oude Rijn lag.
- 1565 De eerste hagepreek - verboden protestantse kerkdienst in de open lucht - wordt nabij de ridderhofstede Coebel (aan de Haagweg) gehouden.
- 1566 Leden van de lagere adel bieden te Brussel de landvoogdes Margaretha van Parma een smeekschrift aan. Zij vragen de schorsing van de plakaten tegen de Protestanten en bijeenroeping van de Staten Generaal. Tot de ondertekenaars behoort Adriaan van Swieten.
Leidse beeldenstormers plunderen o.a. het nonnenklooster Roomburgh waaruit zij echter worden verjaagd door toegesnelde boeren. De Protestanten nemen de kerk van het Minderbroedersklooster op het Waardeiland tegenover de huidige watertoren in bezit.
Tegelijkertijd met de plundering van het klooster Roomburgh is mogelijk ook kasteel Roodenburgh geplunderd. Enkele jaren later blijkt het niet meer te bestaan.

- 1567 Buiten de Wittepoort wordt aan de Haagweg voor de Protestanten een noodkerk gebouwd. Met de komst van de hertog van Alva, die tot opdracht had de (Spaanse) orde te herstellen en het Protestantisme te vernietigen, wordt deze kerk weer afgebroken.
- 1567 - 1574 Jan Cornelius van Oossanen (overl. 2 oct. 1574), pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155)
- 1568 Jonker Adriaan van Swieten vlucht naar Embden waarna hij door Alva wordt verbannen en vogelvrij wordt verklaard. Hij werkte nauw samen met Willem van Oranje en anderen in hun verzet tegen Alva.
- 1569 Door het teruglopen van de inkomsten van de Soeterwoudse parochiekerk moet de Commanderie van de St. Jansorde in Haarlem financieel gaan bijspringen.
- 1570 Jonker Adriaan van Swieten keert voor enige tijd clandestien terug op kasteel Swieten.
1 november: Allerheiligenvloed. Rijnland benoorden de Oude Rijn komt onder water te staan. De Hoge Rijndijk wordt versterkt. De Diemersdijk breekt op 9 plaatsen. (bron: P.C. Visser Delft pag. 196)
- 1572 Onder de Watergeuzen die Brielle veroveren bevindt zich ook jonker Adriaan van Swieten, die een leidende rol gaat spelen in de beweging van de Watergeuzen. Hierna volgt een opstand tegen de Spaanse overheersing. Onder de steden die zich bij de opstand aansluiten bevindt zich ook Leiden. Op last van Alva vluchten vele priesters naar Utrecht. Onder hen bevindt zich ook Jan Cornelisz. van Oossanen, pastoor van Soeterwoude.
Begin van het Spaanse beleg om Haarlem.
- 1573 Tijdens het beleg om Haarlem wordt Leiden een wapenplaats voor ontzettingstroepen. De boeren uit de omgeving worden geprest om hun producten aan deze troepen af te staan.
Tussen juni en november bereidt Leiden zich voor op een Spaanse belegering. Binnen een halve mijl rondom de stad wordt alles vernietigd (huizen afgebroken, bomen gekapt). Tot de afgebroken gebouwen behoort de ridderhofstede Coebel aan de Haagweg dat later niet meer wordt opgebouwd. Aan de Hoge Rijndijk worden Rijnegom en Meerburgh door de Leidenaars afgebroken. De Koepoort wordt gesloten en met aarde gevuld.
10 oktober: De eerste Spanjaarden komen te Soeterwoude en Leiderdorp aan.
14 oktober: Door de stad Leiden wordt bij de kruising Vliet - Roomburger Watering en Vrouwenvaart een schans aangelegd, de zogenaamde Lammenschans.
31 oktober: De stad Leiden is nu ingesloten door de Spanjaarden.
12 november: Alle bouwwerken buiten de stad moeten gesloopt worden, uitgezonderd de molens en de steenovens.
26 november: Een vendel van 100 manschappen neemt vanuit Leiden de Lammenschans in bezit.
29 november: De molen buiten de Wittepoort door brand verwoest. De Spanjaarden komen tot dicht onder de stadswallen.
7 december: De Lammenschans valt in Spaanse handen. De molen buiten de Koepoort wordt in brand gestoken.
De Staten van Holland nemen **in decembereen** verordening aan waardoor het de Rooms Katholieken verboden wordt hun godsdienst uit te oefenen.
- 1574 **21 maart:** De Spaanse troepen breken hun beleg op. Zij reizen af naar de Mookerheide.
25 maart: De poorten van de stad Leiden gaan weer open.
14 april: Slag op de Mookerheide. Lodewijk en Hendrik van Nassau sneuvelen.
16 april: Het garnizoen uit Leiden vertrekt.
26 april: Personen die buiten de stadsmuren van Leiden bezig zijn hun huizen te herstellen krijgen het bevel deze werkzaamheden binnen drie weken ongedaan te maken.
25/26 mei: De eerste Spanjaarden te Leiderdorp gesignaleerd.
29 mei: De Spanjaarden staan aan de Waddingerschans.
8 juni: Mislukte poging om de Spanjaarden te beletten de Lammenschans weer op te werpen.
Voorjaar en zomer: De Spaanse troepen bouwen schansen bij Boshuysen, Lammen en aan de Hoge Rijndijk tegenover Leiderdorp. Het dorp wordt bezet door Spaanse

troepen. Geruïneerd of verwoest worden het klooster Roomburgh als mede de kastelen Swieten en Cronesteyn. Ook de ridderhofstad Ter Chijs ondergaat eenzelfde lot. Vele bewoners vluchten naar elders.

29 juli: Bij een uitval veroveren de Leidenaars de Boshuysers-schans.

3 augustus: Het eerste gat in de zeedijken wordt gemaakt met het doel om het belegerde Leiden over water te gaan ontzetten.

10 september: Het waterpeil is nu zo hoog dat uit de Maassteden een Geuzenvloot richting Leiden kan vertrekken.

21 september: De Watergeuzen onder Boisot breken aan de Zegwaartseweg - tussen Benthuizen en Zoetermeer - door de Spaanse linies. Hierdoor komen de landerijen tot aan de Noord Aa onder water te staan.

22 september: De Spanjaarden aan de Noord Aa verjaagd. Op de landerijen richting Soeterwoude lopen de koeien nog buiten, deze landerijen staan dus nog niet onder water.

23 september: De dijk langs de Noord Aa en de Weipoortse Vliet doorgestoken waardoor de landerijen richting het dorp overstromd raken.

24 t/m 27 september: Het water blijft, mede door de wind, veel te laag om met platbodem-vaartuigen richting Leiden te kunnen trekken. Wel vinden enige schermutselingen plaats met de Spaanse bezetting die te Soeterwoude en op Swieten gelegeerd zijn.

28 september: Prins Willem van Oranje bezoekt de Geuzenvloot die noodgedwongen op de Noord Aa niets ligt te doen.

29 september: Weersomslag waardoor het fraaie najaarsweer plaats maakt voor stormachtig weer. De Noordwester storm stuwt het zeewater via de dijkbreuken het land binnen.

1 oktober: De wind draait naar het Zuidwesten waardoor het water richting Oude Rijn wordt gestuwd.

2 oktober: Midden in de nacht verlaat de Geuzenvloot de Noord Aa en wordt de Kerklaan veroverd die doorgestoken wordt. Na veel geploeter wordt de Meerburgerwatering bereikt. Het dorp wordt in brand geschoten waarna de Spanjaarden via de Hofweg trachten te ontkomen. Het Geuzengeslacht op het Papemeer veroorzaakt paniek onder de terugtrekkende Spanjaarden. Velen verlaten de Hoflaan om vervolgens te verdrinken in de naastgelegen landerijen. De Spaanse bevelhebber Valdez die te Soeterwoude verbleef, weet via de Hofweg Voorschoten wel ongestoord te bereiken. Ook de Spanjaarden die via Stompwijk proberen te ontkomen weten het vege lijf te redden. Rond het middaguur is deze operatie voltooid. Te Haarlem overlijdt de uitgeweken Soeterwoudse pastoor Jan Cornelisz. van Oossanen.

nacht van 2 op 3 oktober: In opdracht van de Spaanse bevelhebber Valdez verlaten de Spanjaarden in stilte de schans te Lammen. De Spaanse troepen trekken weg naar Leiderdorp.

3 oktober: Om negen uur in de ochtend bereikte de Geuzenvloot Leiden. Na de kerkdienst rukken de Watergeuzen via de Hoge Woerdsport op naar Leiderdorp dat door de Spanjaarden wordt verlaten. Slechts bij Ter Wadding aan de Haagweg weten de Spanjaarden zich nog weken te handhaven.

15 oktober: Twaalf dagen na het ontzet van Leiden, wordt Margaretha van Culemborg als opvolgster van haar overleden moeder Agatha van Alkemade officieel ingeschreven als Ambachtsvrouw van Soeterwoude ca. Op dat moment was dit gebied zo goed als ontvolkt, voor een groot gedeelte verwoest en stond het geheel of gedeeltelijk onder water. Vrouwe Margaretha zal uit dit bezit in de eerste jaren weinig inkomsten hebben genoten.

1575	1595	Door de brand in het dorp zijn veel documenten met betrekking tot het dorpsbestuur vernietigd, zodat in latere jaren een beroep moet worden gedaan op instanties als Rijnland om bepaalde gegevens te reconstrueren. De dorpskerk is afgebrand. Het openlijk belijden van het Rooms Katholieke geloof is verboden. De ridderhofstede Ter Chijs - aan de Vlietweg - gaat via de vrouwelijke lijn van de familie Bakenesse over naar de familie Berendrecht. Na aanhoudende moeilijkheden met de bemaling krijgt de Westbroekpolder een eigen watermolen. Het is een wipwatermolen die aan de Zuidbuurtseweg komt te staan. Deze molen wordt aangeduid als de "nieu Broucksmole" ter onderscheiding van de molen in de Oostbroekpolder. De Besjeslaan wordt voor het eerst vermeld. Dirck Gerritsz. de Vrije, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 155) De vervallen Groote Molen wordt vernieuwd.
1576		De watermolen van de Oostbroekpolder door storm vernietigd. Er wordt een nieuwe

- molen gebouwd.
- 1578 De stad Leiden wil de herbouw van Cronesteyn verhinderen. Soeterwoude krijgt van de particuliere eigenaar van de Vrouwenvaart het recht van doorvaart. Langs deze vaart wordt een voetpad aangelegd, het zogenaamde Vrouwenpad.
- 1579 Toestemming wordt verleend om in de uiterwaarden van de Oude Rijn een korenmolen te bouwen. Later draagt deze de naam "De Windrust". De eigenaar krijgt ook het windrecht d.w.z. dat elke inwoner van Soeterwoude verplicht was daar zijn graan te laten malen. Deze korenmolen stond ter hoogte van de latere haverhoutfabriek.
- 1582 Ondanks protesten van de stad Leiden wordt toestemming verleend om Cronesteyn te herbouwen, evenals de tuinhuisjes in de directe omgeving van de stad. In deze periode wordt ook Rijnegom weer hersteld, evenals de ridderhofstede Berendrecht, het vroegere Ter Chijs. Het kasteel Meerburgh wordt slechts gedeeltelijk hersteld.
- 1583 De priester Sasbout Vosmeer begint in stilte vanuit Delft de zielzorg van de Rooms Katholieken op het omringende platteland op zich te nemen.
- 1584 Jonker Adriaan van Swieten overlijdt te Gouda. Zijn oudste zoon Cornelis volgt hem op als kasteelheer van Swieten.
- 1588 - 1591 Levinus Cabeljouw, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1589 Jonker Cornelis van Swieten sneuvelt voor Heusden. Hij wordt door zijn broer Adriaan opgevolgd als kasteelheer van Swieten.
- 1590 Twist tussen Soeterwoude en anderzijds Soetermeer en Segwaert over het onderhoud van de kwakel over de Weipoortse Vliet. Dit is de kwakel die nog steeds gepasseerd moet worden om via het kerkepad in Gelderswoude te komen.
- 1591 - 1592 Jan Harmensz. of Johannes Hermanni Follinus, dominee te Soeterwoude. (Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1592 - 1599 Isebrand Reiniersz., dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1594 Op kasteel Swieten overlijdt vlootvoogd Willem van Bloys van Treslong. Hij speelde als aanvoerder van de Watergeuzen een grote rol bij de inname van Brielle.
- 1595 - 1610 IJsbrant van Merode Ambachtsheer van Soeterwoude.
- 1596 Tegen een jaarlijkse erfpachtsom van vijftien gulden geeft de stad Leiden de Vrouwenvaart en -weg in eeuwige erfpacht aan Soeterwoude en Stompwijk. Leiden herstelt eerst de weg.
De naam Miening dateert vermoedelijk uit deze periode. De weg was "gemeen" , dat is gemeenschappelijk, in onderhoud bij Soeterwoude en Stompwijk. Miening is dus afgeleid van het woord "gemeen".
- 1597 Op de nog bestaande fundering van de (protestantse) kerk wordt het koor opgebouwd. (Van 1574-1597 kerkten de Protestanten waarschijnlijk in de pastorie). (bron: Duynisveld)
- 1599 - 1604 Abraham Adriani, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- ca. 1600 De Vlietpolder gesticht. Later wordt de naam Oostvlietpolder.
De Stompwijkse Vaart wordt gegraven. Een gedeelte van het land komt te liggen tussen de Stompwijkse Vaart en de Zuidbuurt. Dit wordt de Willem Kouzijn of Corssenpolder.
- 1601 De Commanderie van St. Jan en de kerkmeesters bekostigen beiden de renovatie van het Commandeurshof dat door de predikant als pastorie wordt gebruikt.

- 1602 Jonker Adriaan van Swieten verkoopt zijn voorvaderlijk kasteel Swieten aan Heer Hugo Cuyk van Meyerok (Nierop). Jonker Adriaan mag de titel Heer van Swieten tot zijn dood - in 1624 - blijven voeren.
- 1603 Te Leiderdorp wordt Cornelis Fabricius aangesteld tot priester om in stilte de zielzorg voor de Rooms Katholieken te gaan verzorgen. De Hoge Rijndijk behoort tevens tot zijn werkterrein. Hij vertrekt echter spoedig.
- 1604 - 1629 Johannes Lodesteyn, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1610 - 1795 Leiden koopt voor f. 30.000,- het Ambacht Soeterwoude (door toedoen) van IJsbrant de Merode en benoemt dan Schout, Schepenen, Ambachtsbewaarder, enz. (bronnen: Duynisveld en Leids jaarboek 1965 en Suetan nr. 57)
- 1610 5 October: de Hofpolder wordt gesticht. (Bron: Suetan nr. 32/95)
- 1610 - 1621 Nicolaas Adriaansz. (sterf)ambachtsheer van Soeterwoude.
- 1612 - 1928 De Zwetmolen aan de Stompwijkseweg ter bemaling van de Zwetpolder. De molen stond ook bekend als de "Spookmolen". (bron: J.C. v. Gent)
- 1613 Door vererving komt Cronesteyn in handen van Gillis van Panhuysen. Hij gaat het gebouw vernieuwen en verfraaien.
De Willem Kouzijn of Corssenpolder -zie ca. 1600 - wordt bij de Zwetpolder gevoegd.
- ca. 1615 De Gasthuyspolder (nu deel van Leiden Zuidwest) gesticht. Het betreft vooral de landerijen van het Leidse Catharina Gasthuis.
Het Roomburgerland wordt bemalen door twee molens. Eén molen loost op de Oude Rijn terwijl de andere molen op de Meerburgerwatering loost (waar de huidige molen nog steeds staat).
- 1615 De Staten van Holland aanvaarden een verzoek van Leiden voor financiële steun voor de herbouw van de Dorpskerk.
- 1617 De toren van de Dorpskerk wordt hersteld.
- 1618 Het schip van de Dorpskerk wordt hersteld en van een dak voorzien.
- ca. 1620 De Gelderswoudsche Polder gesticht. Deze strekt zich uit van de Noord Aa richting Gelderswoude.
- 1621 - 1634 Andries Jaspersz. van Vesaneveld (sterf)ambachtsheer van Soeterwoude
- 1623 Na de dood van Maria van Boshuizen vererft het landgoed Boshuizen op haar kinderen. Hierdoor raakt het familiebezit uit de familie van Boshuizen die er sedert 1332 gewoond hadden.
- 1625 Stichting van de Geerpolder en de Kleine Blankaardpolder. (Bron: Suetan nr. 32/95)
- 1625 - 1632 Jan Porcellis, kunstschilder, grondlegger van de "zuivere" zeeschilderkunst (geboren 1580) woonde in deze periode in Soeterwoude, waar hij op 29 januari 1632 overleed en werd begraven. (bron: Suetan nr. 57)
- 1626 Kleine Cronesteinsche- of Knotterpolder gesticht. (Bron: Suetan nr. 32)
Bouw van de huidige Groote Molen, poldermolen van de Groote Polder. Bij de storm van 2 op 3 april 1973 verloor het zijn bovenhuis. 1976 gerestaureerd.
- 1627 Rodenburger en Cronesteynsche polder gesticht. De watermolen staat bij de Roomburgerwatering.
- 1628 De Dobbespolder, de Bulgerhoutpolder en de Bagijnsepolder worden verenigd tot de Nieuwe Gelderswoudsche Polder.
De Gelderswoudsche Polder - zie ca. 1620 - wordt sindsdien aangeduid als Oude Gelderswoudsche Polder.
De Strookpolder wordt gesticht. Deze polder ligt aan de Lage Broekweg tussen de Oostbroekpolder en Gelderswoude

- 1629 Langs de Miening komt een aparte (beschulpte) voetweg.
- ca. 1630 Aan de Soeterwoudseweg verschijnt omstreeks deze tijd een volmolen t.b.v. de Leidse textielindustrie, in 1809 aangeduid als de volmolen van Dozy. Later blijkt hier een industriële zone te zijn ontstaan.
- 1630 - 1656 Matthias Chimaer, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1631 Boerderij Werklust (thans Weipoortseweg 32) wordt gebouwd. Volgens het morgenboek van 1542 stond er op deze plaats aan de Groote of Rotterdamsche Wedde toen reeds een boerderij. Deze boerderij staat naast de Lagenbergbrug aan de Weipoortse Vliet. Ongeveer terzelfder tijd wordt aan de Noord Aa ook een boerderij gebouwd (in bezit van de familie van Leeuwen).
- 1632 **15 Mei:** stichting van de Room- of Meerburgerpolder. (Bron: Suetan nr. 32)
Het huys Boshuisen - verwoest in 1574 - wordt herbouwd.
De kinderen van Van Nierop verkopen het kasteel Swieten aan Cornelis Bicker. De familie Bicker beheerst in belangrijke mate het politieke en economische leven van het toenmalige Amsterdam.
- 1634 Daniël Simonsz. van Alphen wordt benoemd tot (sterf)ambachtsheer van Soeterwoude.
- ca. 1635 Stichting van de Groote Blankaartpolder. In 1894 wordt deze verenigd met de Zwetpolder die van vóór 1612 dateert. (Bron: Suetan nr. 95)
- 1635 - 1639 **10 december:** Maarten Jorisz. van der Velden wordt benoemd tot pastoor te Soeterwoude. Hij woont in Stompwijk. (Bron: Suetan nr. 68)
- 1636 De wedden in de Vliet worden verwijderd waardoor de Vliet geschikt wordt voor trekschuiten. Ingelanden van Voorschoten en Soeterwoude dragen de kosten. (bron: v.d. Gouw pag. 37 en Leids jaarboek 1982)
- 1638 Er wordt een vaart gegraven van de Wittepoort aan de Haagweg naar de Roomburgerwatering. Langs dit kanaal ligt thans de Rijn en Schiekade.
- 1639 Pastoor Van der Velden, woonachtig in Stompwijk, wordt tijdens het opdragen van de mis in Middelburg (bij Gouda) gevangen genomen en overlijdt korte tijd later aan zijn verwondingen. Zijn kapelaan Christiaan Vermeulen volgt hem op als pastoor.
- 1640 De familie de Courtreau verkoopt het landgoed Meerburg, waarvan het Huys na het beleg en ontzet van Leiden slechts gedeeltelijk was hersteld, aan Pieter da la Court de Oude.
De scheefgezakte toren van de Dorpskerk wordt weer rechtgezet.
- 1641 De Groote Westeindsche Polder ontstaat door samenvoeging van negen kleine polders met de volgende namen: Baersdorps Polder, Sions Polder, Oude Schouts Polder, Jan Coolens Polder, Oude Pieters Polder, Maria Claes Polder, Maarten Peets Polder, De Goo Polder, Coentjes Polder en de z.g. Landen die buiten de Goo Polder gelegen zijn. Thans opgenomen in het Waterschap "De Ommedijk". (bronnen: Suetan nr. 2/57/80/95)
- 1642 Adriaen Jacobsz. Butterman uit Bodegraven bouwt aan de Meerburgerwatering de molen "Zelden van Passe". (bron: Jaarboek Rijnlandse Molenstichting 1974 pag. 21)
Aan de Hoge Rijndijk wordt een tuin met tuinhuisje aangekocht dat rond 1700 zal uitgroeien tot de buitenplaats Haegwyck.
- 1644 Leiden laat twee watermolens bouwen: aan de Oude Vliet onder Boshuisen en op Roomburg, waar nu de Sitterbrug ligt. Deze molens hadden tot taak het water in de Leidse grachten te zuiveren en door te laten stromen.
- 1645 De Dorpsstraat wordt met keien bestraat.
Nabij de Knottermolen wordt aan de Vrouwenweg een lakenvolmolen gebouwd, de "Leidsche Molen".

- 1648 Het Quakersbrugje gebouwd. Dit is de voorloper van de huidige Wouterenbrug. Deze brug werd gebouwd over de Trekvljet bij de samenloop van de Vliet nabij Lammen.
- 1651 Pastoor Vermeulen publiceert onder de naam Molina "Den oprechten schriftuerlijcken R.C. mondstopper". Op bijbelse gronden doet hij een aanval op het protestantisme.
- 1652 Klachten bij de provinciale synode over bouwen, repareren en vergroten van kerkhuizen van paapsgezinden, zoals in Soeterwoude. (bron: Suetan nr. 56)
Er blijken drie kerkhuizen te zijn. Vermoedelijk zijn deze gevestigd aan de Noord Aa en in de Weipoort. De plaats van het derde kerkhuis is onbekend. In de Zuidbuurt bestond toen vermoedelijk nog geen kerkschuur.
- 1655 Pastoor Vermeulen, die vanuit Stompwijk ook verantwoordelijk is voor de zielzorg in Soeterwoude, wordt na een twistgesprek met een Leidse predikant verbannen. De Nootdorpsse pastoor Lelieveld neemt de zielzorg te Soeterwoude waar. Pastoor Vermeulen had zich niet geliefd gemaakt bij de protestanten door o.a. zijn publicatie onder de naam Molina van "Den oprechten schriftuerlijcken R.C. mondstopper" waarin hij, op bijbelse gronden, een aanval doet op het protestantisme. De Dorpskerk wordt door de bliksem getroffen en zwaar beschadigd.
- 1655 - 1656 De afgebrande (protestante) kerk werd volledig herbouwd. 200 Protestanten moesten dit bekostigen. (bron: Duynisveld)
- 1656 Er is voor het eerst sprake van een scheepswerf aan de Miening.
- 1657 Na de dood van Pieter de la Court de Oude erven zijn zoons Jacob en Pieter de la Court de Jonge het landgoed Meerburg. Het oude uit de Middeleeuwen daterende Huys wordt gesloopt waarop beide broers aan de Rijndijk elk een landhuis laten bouwen.
Aan de Mieningwatering wordt een houtzaagmolen gebouwd.
- 1657 - 1667 Albertus Woodward, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1658 Stichting van de parochie te Soeterwoude - dorp
- 1658 - 1665 Willem Iperlaan, pastoor te Soeterwoude. (bronnen: bijdr. bisdom Haarlem deel 28 pag. 289-293 en Suetan nr. 68)
- 1658 Claes Pietersz. Oudewater sticht een scheepmakerij, later "Westhof's Werf" (Bron: Suetan nr. 29)
- 1659 Annexatie van Zoeterwouds gebied door Leiden. Het gaat hier om het gebied begrensd door de Heerengracht, de Geregracht, de Zoeterwoudsesingel en de Zijlsingel. (bron: Suetan nr. 23)
- 1660 Mr. Gerard Bicker erft het kasteel Swieten.
Aan de Haagweg, ongeveer ter hoogte van de Boshuizersluis wordt een houtzaagmolen gebouwd.
- 1661 Bouw van de Barremolen, een zgn. achtkanter. Heineken heeft deze molen in 1973/1974 laten restaureren. Capaciteit 45 m³ per minuut.
- 1662 Voor het eerst wordt melding gemaakt dat het Regthuijs, dat is de zetel van het plaatselijk bestuur, is gevestigd in de herberg "De Zwarte Leeuw" aan de Miening.
Aan de Hoge Rijndijk is naast de herberg "Ik leer nog" ook de herberg "Het Fontijn" gevestigd.
- 1663 Jan van Schagen neemt van zijn schoonvader Barend van Belongjen de herberg "De Zwarte Leeuw" over. Deze herberg stond aan de Miening waar het plaatselijk bestuur vergaderde. Jan maakte ook deel uit van dit bestuur.
Mr. timmerman Jan van Ackeren krijgt toestemming om zijn houtzaagmolen bij de Boshuizersluis te verplaatsen naar de andere kant van de Haagweg (tussen Rijn en dijk). Nu staat daar nog de houthandel Noordman.
- 1664 Cronesteyn wordt door de familie Van Panhuysen verkocht aan Willem Huijgens.
De trekschuitverbinding Leiden - Utrecht wordt geopend.

- Tevens wordt het jaagpad Leiden - Utrecht in gebruik genomen. Een nieuwe ophaalbrug over de Oude Rijn bij de Leiderdorpse kerk wordt voltooid. Op deze plek wisselt het nieuwe jaagpad van oever.
- 1665 Pastoor Willem van Iperlaen verlaat in stilte zijn parochie in Soeterwoude. Later blijkt hij in Amsterdam met een vrouw samen te wonen.
- 1665 - 1667 Johan Vosch, pastoor te Soeterwoude.
- 1666 De lakenvolmolen "De Hondt" wordt vermeld. Deze stond aan de Trekvljet (Soeterwoudseweg of Heerenweg).
- 1667 - 1680 Nicolaus Lydius, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1667 - 1676 Joannes Dobbuis, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 28 pag. 426)
- 1669 In Soeterwoude breekt, in navolging van Leiden, een besmettelijke ziekte uit die vele mensenlevens kost.
- 1670 - 1984 Aan de Zuidbuurtseweg is naast de Bakkersbrug een bakkerij gevestigd. "Het brood is beter dan het goud, hier bakt men voor jong en oud"
Er wordt een nieuwe Zwetmolen gebouwd. Het werd een wipmolen.
- 1671 1705 Ten gevolge van onenigheid in de R.K. Kerk treden aan de Hoge Rijndijk terzelfder tijd twee pastoors op, die elk hun eigen aanhang krijgen.
- 1672 Jacob Pieters van der Geest, afkomstig uit Voorschoten, vestigt zich aan de Vlietweg. Tot heden wonen nakomelingen van hem in Zoeterwoude.
- 1675 De eigenaar van de "Leidsche Molen" aan de Vrouwenweg (zie 1645) wordt failliet verklaard.
- 1676 De nieuwe eigenaar van de "Leidsche Molen" aan de Vrouwenweg gaat wit schrijfpapier fabriceren.
- 1676 - 1720 Gerardus Pelt, pastoor te Soeterwoude. Tijdens zijn ambtsperiode wordt er in de Zuidbuurt een kerkhuis gebouwd.
- 1677 Vergunning wordt verleend voor de bouw van een houten schutsluisje die de Burmade gaat verbinden met de Weipoortse Vliet.
- 1680 Een onderzoek toont aan dat Soeterwoude op dat moment een welvarend gebied was.
- 1681 - 1707 Johannis van Dueren, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1684 Bouw van de Meerburger Molen (zie 1615). Een achtkante molen met riet gedekte grondzeiler gelegen aan de Meerburgerwatering. (Roomburger polder, restant)
- 1685 Pieter de la Court de Jonge overlijdt. Zijn zoon Pieter de la Court van der Voort erft o.a. Meerburg.
- 1686 De vervallen ridderhofstede Rijnegom wordt aangekocht door de familie Valckenaar van Drukenburg.
- 1687 Nabij de volmolen "De Haan" (zie 1663) aan de Trekvljet wordt nog een industriemolen vermeld.
De volmolen "De Blaasbalg" vermeld. Deze staat nabij de Heereweg.
Ten noorden van de "Molen van Dozy" blijkt nog een industriemolen te staan.
- ca. 1691 In het dorp wordt een nachtwacht ingesteld.
- 1692 - 1697 Nicolaas van Banchem wordt Schout van Soeterwoude. Tijdens zijn ambtsperiode krijgt hij ruzie met de herbergier van de "Zwarte Leeuw" aan de Miening, waarna hij

- zitting gaat houden in "De Fontijn" aan de Hoge Rijndijk.
- 1697 Cornelis Schrevelius wordt Schout van Soeterwoude. "Het Fontijn" wordt definitief de zetel van het plaatselijk bestuur.
- ca. 1700 De vervallen ridderhofstede Rijnegom wordt gesloopt en vervangen door een boerderij.
- 1702 Door vererving komt Cronesteyn aan de familie van Heukelom.
- 1703 Vermoedelijk is door een zware storm de watermolen van de Rodenburger- en Cronesteynsche Polder vernield.
- 1704 De Rodenburger- en Cronesteynsche Polder laat een nieuwe stenen watermolen bouwen.
- 1708 De grotendeels uitgeveende Geerpolder en Kleine Blankaartpolder worden verenigd tot één polder.
- 1708 - 1709 Petrus Becude, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1709 - 1719 Ulricus Velingius, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1710 De volmolen "De Kleine Ezel", later genaamd "De Ezel" wordt vermeld. Deze molen stond buiten de Koepoort.
- 1716 Het kasteel Swieten wordt geërfd door Mr. Gerard Bicker. Het kasteel wordt omgebouwd tot een fraaie buitenplaats met een groot park.
- 1719 - 1726 Arnoldus Minne, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1720 - 1731 Anthonius Dierhout, pastoor te Soeterwoude.
- 1721 Aan het Watertje begint Dhr. Mulder een smederij die 200 jaar zou blijven bestaan.
- 1723 De Leidse familie van der Goes koopt de ridderhofstede Ter Chijs ook wel Beerendrecht genoemd, aan de Vlietweg tegenover de Trekvliet. De familie bouwt in de loop van de tijd de ridderhofstede om tot een fraaie buitenplaats.
- 1725 Aan de Hoge Rijndijk met zijn vele buitenplaatsen die in de winter meestal verlaten zijn wordt een nachtwacht ingesteld.
- 1726 - 1733 Jacobus Planke, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1731 - 1746 Philippus Jacobus Otgens, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 42 pag. 224)
- vóór 1730 De restanten van het kasteel Roodenburgh worden geheel afgebroken.
- 1730 De buitenplaats "Buitenzorg" wordt aan de Rijndijk gebouwd.
- 1732 Soeterwoude heeft 23 industriemolens, waaronder zaag- en papiermolens. (bron: Suetan nr. 19)
- 1733 Nog maar 143 gezinshoofden betalen belasting. Dat is maar 45% van het aantal dat in 1680 belasting verschuldigd was, hetgeen een gevolg is van de dalende welvaart. Velen beginnen Soeterwoude te verlaten om elders een nieuw bestaan op te bouwen.
- 1733 - 1779 Simon Ludovicus van der Groe, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1734 Het buiten Spawijk aan de Wittesingel gebouwd.

- 1736 De "Leidsche Molen" (zie 1676) krijgt de naam "Delftzig". Omstreeks deze tijd stapten men over van de fabricage van wit schrijfpapier naar pakpapier.
- 1737 Door een zware storm lijdt de Dorpskerk weer zware schade.
- 1739 De multimiljonair Pieter de la Court van der Voort overlijdt waarna de buitenplaats Meerburg in verval geraakt.
- ca. 1740 De bevolking is nu ongeveer 15% lager dan in 1733 door het grote vertrekoverschot. De cijfermatige verhouding tussen R.K. en Protestanten blijft gelijk en bedraagt ongeveer 75% tegen 25% (dit is exclusief de Hoge Rijndijk en de Singels).
- 1742 Er breekt een besmettelijke ziekte uit waardoor het sterftecijfer 2,5 keer hoger ligt dan normaal.
- 1746 - 1777 Hendricus de Meijer, pastoor te Soeterwoude. (Bijdragen Bisdom Haarlem)
- 1747 De wipmolen van de Oostvlietpolder afgebrand.
- 1748 De buitenplaats Meerburgh wordt gerenoveerd.
Er wordt voor de Oostvlietmolen een nieuwe stenen watermolen gebouwd.
Op het "eiland" achter de Miening staan twee houtzaagmolens waarvan de oudste dateert van 1657. Eigenaar is Pieter Post. Eén van deze molens zou korte tijd later afgebroken worden. De overblijvende wordt later aangeduid als houtzaagmolen "De Post".
- ca. 1750 De bevolking is nu 33% lager dan in 1733 door het grote vertrekoverschot.
- 1753 Mr. Gerard Bicker, de eigenaar van het buiten Swieten, overlijdt.
Uit een opgestelde ordonnantie op de buurwacht blijkt dat in januari van dit jaar "by nagte, niet alleen mindere Dieverijen, maar ook Brandstigtinge, Huysbraak, en Moordery gepleegt zyn, zonder dat de Daders dier enorme Faiten als nog Allen ontdekt en na verdiensten gestraft zyn."
- 1755 De familie Bicker verkoopt Swieten aan de Heer Lamsius, baron van Tobago.
- ca. 1756 Er wordt een aan het Watertje een nieuwe pastorie gebouwd waardoor de Commandeurshof buiten gebruik raakt.
- 1756 **13 november:** Jan van Santen, hoofd van een inbrekersbende, wordt ter dood veroordeeld onder meer wegens een in de Weipoort gepleegde moord. (bron: "Die Goude")
- 1757 Maarten van Hoeckelom verkoopt het fraaie landgoed Cronesteyn aan Rogier van Alderwerelt. Het landgoed begint in verval te geraken.
- 1759 Het octrooi om de Noorderplassen - waar de Gelderswoudse plassen deel van uitmaken - wordt verleend. Hierna wordt begonnen met de aanleg van een ringdijk en de bouw van molens, waarvan twee vijzelmolens in Gelderswoude.
Laatste vermelding van de volmolen "De Hondt" (zie 1666).
- 1759 - 1765 Drooglegging van de Noordplassen, waardoor in Soeterwoude 360 morgen grond werden drooggelegd. (bronnen: Suetan nr. 27, en 64 en 25 jaar Rijnlandse Molenstichting 1983)
- 1763 Mr. A. le Breton van Doeswerf koopt het buiten "Ter Chijs", ook wel "Beerendrecht" genaamd, aan. Tot 1773 wordt het buiten zeer verfraaid en uitgebreid.
- 1764 Toestemming wordt verleend om in de Oude Gelderswoudsche Polder een stenen watermolen te bouwen, die later de naam "De Steenen Beer" zal gaan dragen.
- 1767 Het in Soeterwoude liggende deel van de "Noorderplassen" wordt ondergebracht in de Drooggemaakte Gelderswoudsche Polder. De niet drooggemaakte plassen vormen de restanten van de Nieuwe Gelderswoudsche Polder (zie 1628). Deze polder is de enige plaats in Soeterwoude waar graan wordt verbouwd. De niet uitgeveende delen van de Strookpolder (zie 1620) worden gevoegd bij de nieuw te

- stichten Bent- en Delf- of Generale Polder. Deze landerijen liggen tussen de Oostbroekpolder en de Drooggemaakte Gelderswoudsche Polder.
- 1769 Rampjaar voor de Zoeterwoudse veehouderij. Ruim 70% (1910 stuks) van de rundveestapel gaat verloren t.g.v. een miltvuurepidemie. (Bronnen: Suetan nr. 34 en 38)
- 1770 In januari gaan nog 110 koeien dood. In februari nog slechts één.
- 1771 De familie Kerkvliet vestigt zich als watermolenaar op de watermolen "Zelden van Passe". Tot 1915 zouden vier generaties dit beroep op deze molen blijven uitoefenen.
- 1772 Er wordt een tapvergunning afgegeven voor de herberg "De Gekroonde Muscadel". Bij deze herberg in de Weipoort is tevens een kolfbaan, een overdekte baan voor een balsport.
- 1773 Op de papiermolen "Delftzig" (zie 1736) produceert men nu bord- en tabakspapier. (
- 1777 - 1788 Leonardus Reyne, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 50 pag. 326 t/m 328)
 Ten tijde van de ambtsperiode van pastoor Reyne beginnen de politieke spanningen in ons land toe te nemen. Het land raakt verdeeld in twee politieke stromingen:
 -- De Oranjegezinden. Zij willen handhaven dat aan de politieke besluitvorming slechts personen konden deelnemen die behoorden tot de officiële Gereformeerde Kerk. Bovendien zijn zij Engels gezind.
 -- De Patriotten. Zij willen dat leden van alle Kerken toegelaten werden tot de politieke besluitvorming. Zij zijn Fransgezind.
 Pastoor Reyne is een zeer felle aanhanger van de Patriotten.
 Aan de Zuidzijde van Gelderswoude wordt over de Benthuiservaart de "Wittebrug"gebouwd, waardoor er een rechtstreekse verbinding met het nabijgelegen Benthuisen ontstaat.
 Het Huis Swieten wordt verkocht aan een consortium. Het raakt sindsdien in verval.
- 1778 Pastoor Reyne bouwt een nieuwe pastorie in de Zuidbuurt, ter vervanging van de oude pastorie die stamde uit rond 1700. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 29/30/31)
- 1779 Govert van der Poel koopt de herberg "De Olyphant" in de Noordbuurt. Later blijkt hij ook in het bezit te zijn van de herberg "De Vergulde Roskam" tegenover de Dorpskerk. Een groot deel van het boerengeslacht Van der Poel stamt van deze succesvolle man af.
- 1780 - 1785 Franciscus Cornelius Hoogvliet, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1781 Hendrik Kromhout koopt het in verval geraakte Cronesteyn.
 Arnoldus Theodorus Sodaa wordt eigenaar van de volmolen De Haan, ook wel de Hoge Molen genoemd.
- 1782 Invoering van de 80e penning - dat is 1,25% - op de verkoop van onroerende goederen. De opbrengst is bestemd voor de Gereformeerde - lees Hervormde - kerk, terwijl eenderde deel bestemd is voor de Heilige Geestarmen. Door de toenemende moeilijkheden van de economie begon het aantal armen toe te nemen.
- 1783 Theodorus Sodaa krijgt toestemming om de volmolen "De Eendracht" om te bouwen tot een paltrokmolen om hout te zagen. (zie 1687)
- 1785 - 1793 Reinhard Eusebius Vetter, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1786 De recognitiegeden (die de erfpachter betaalt aan de grondeigenaar ter erkenning van zijn grondeigendomsrecht) worden afgeschaft. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 45 pag. 1)
- 1787 De Patriotten, de tegenstanders van Stadhouders Willem V, worden met behulp van de Pruisische krijgsmacht door de Oranjegezinden verdreven. De Patriottisch gezinde pastoor L. Reyne wordt door de Orangisten uit Soeterwoude verdreven, na

- een ruzie met de Oranjegezinde schoolmeester Thomas Pierson. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 45 pag. 32)
De parochie wordt sindsdien namens pastoor Reyne bestuurd door diens kapelaan Fronhoff.
Veel kwaad bloed zet de inlevering door de R.K.-leden van de burgerwacht. Voor hun bescherming moeten ze ook nog betalen.
Begin van de afbraak van het kasteeltje Cronesteyn.
- 1790 Paulus van Tijlingen verkoopt zijn scheepswerf bij het dorp aan de in Rijpwetering geboren Hendrik Westhof.
Aan de Groene Deputatenlaan, de verbinding tussen de Schelpenkade en de Herenstraat, wordt het fraaie buiten "Buitenrust" gebouwd en aangelegd (nu de 3 Octoberstraat te Leiden).
De nieuwe Gelderswoudsche Polder wordt in het vervolg bemalen door de molen van de Oud Gelderswoudsche Polder.
- 1791 Pastoor Leonardus Reyne doet afstand van zijn priesterschap te Soeterwoude omdat zijn optreden daar door het plaatselijk bestuur niet meer geduld wordt.
- 1791 - 1801 Cornelis Bakker, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 22 pag. 65)
- 1793 Nicolaas Colijn, een boerenzoon uit de Weipoort, wordt vermeld als kapelaan van Oude Tonge. Hij geldt als de oudst bekende te Zoeterwoude geboren priester.
- 1793 - 1798 Jacob Roelofs, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1794 Cronesteyn wordt verkocht "of wel de getimmerte daarvan over sijnde".
Begin afbraak en ontmanteling van Swieten.
- 1795 **Januari:** De Fransen trekken ons land binnen. De Fransgezinde Patriotten krijgen de overhand, waardoor het oude bestuursstelsel in elkaar zakt.
Januari: De representanten voor de Municipaliteit, m.a.w. de leden van de Gemeenteraad, uit burgers gekozen.
5 februari: Instelling van het plaatselijk bestuur (regering van burgers), onder de naam "Municipaliteit".
Schoolmeester Pierson wordt ontslagen vanwege zijn al dan niet vermeende rol in 1787. Duidelijk is dat de Rooms Katholieken hem tot zondebok verkozen.
Een volkstelling wijst uit dat Soeterwoude 1929 inwoners telt. Er zijn 379 huizen.
De Leidse predikant Gillissen koopt de buitenplaats Zuiderzicht aan de Zoeterwoudsesingel (thans Leiden). Deze predikant had als liefhebberij de handel in onroerend goed.
- 1795 1806 Bataafsche Republiek, naam van de Nederlandse Staat. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 55 pag. 246)
- 1795 1807 De burger A.F. Zoodar voorzitter (burgemeester) van de Municipaliteit (gemeenteraad). (Bron: Opgave Notulenboek Gemeente Zoeterwoude)
Een maand later verliezen de laatste twee protestanten hun zetel in de Municipaliteit.
- 1796 Afschaffing van de zogenaamde "Heerlijke Rechten". Dit heeft tot gevolg:
- Het onderscheid stad en platteland verval.
- De titel Ambachtsheer wordt inhoudloos. Dit heeft tot gevolg:
-de stad Leiden verliest haar zeggenschap over het bestuur van o.m. Soeterwoude en Stompwijk.
-hierdoor komen Soeterwoude en Stompwijk geheel los van elkaar te staan.
-Alle godsdiensten zijn voor de wet gelijk. In Soeterwoude komt het bestuur in handen van de Rooms Katholieken waartoe de meerderheid van de bevolking behoort.
- 1798 Benoeming van F.C. van Rossum tot schoolmeester. (bron: Suetan nr. 14/15/17/18)
- 1798 De Leidse predikant Gillissen (zie 1795) verkoopt het buiten Zuiderzicht. Hij koopt nu de buitenplaats Groenhoven.
Volks- en religietelling:
De kerk in de Zuidbuurt telt 738 parochianen
De dorpskerk telt 344 lidmaten

	-----
subtotaal	1082 personen
Rijndijk en singels	857 personen
	-----
totale bevolking	1939 personen
	===

Scheiding tussen kerk en staat. De bevoorrechte Gereformeerde - lees Hervormde - kerk moet geheel onvoorbereid op eigen benen gaan staan zonder de steun van hogere overheden.

In een instructie voor de nieuwe schoolmeester wordt over het onderwijs vermeld dat in het vervolg het onderwijs vrij van religie zal zijn.

Nieuwe staatsregeling. Het plaatselijk bestuur wordt ondergeschikt gemaakt aan het landelijk bestuur. De provincies maken plaats voor departementen. Soeterwoude komt te vallen onder het departement De Delft met Delft als hoofdplaats, in de tweede ring Gouda.

- 1798 - 1799 Mislukte poging van de Rooms Katholieken om de Dorpskerk in handen te krijgen.
- 1798 - 1805 Gysbertus Albertus Duytsch, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1799 De stad Leiden laat de uit 1712 daterende watermolen op Boshuizen, om het grachtwater te verversen, afbreken.
Gedwongen deelname aan expeditie van 9 wagens met paarden en voerlieden ten behoeve van het Bataafse en Franse leger in Noord-Holland. Door de grote schade komt het tot grote verwickelingen in het dorpsbestuur.
- 1800 De molen van de Boshuizerpolder onder Soeterwoude (thans Leiden) verbrand. (bron: Rijnlandse Molenstichting jaarverslag 1978)
De bevolking telt 1829 personen. Ongeveer 11% behoort tot de bedeeden, waaruit blijkt dat de verarming van de bevolking enorm toeneemt.
Het buiten Spawijk, aan de Wittesingel, wordt openbaar verkocht.
- 1801 Om het buiten Spawijk te kunnen financieren verkoopt dominee Gillissen het buiten Groenhoven (zie 1798).
Nieuwe staatsregeling, Holland, met zijn voormalige gewestsgrenzen, weer hersteld als een departement. De provisionele Raden maken plaats voor de Municipaliteit. De Ambachtsheer krijgt het collatierecht, het recht om personen voor diverse functies te benoemen, weer terug.
- 1801 - 1807 Hermanus van der Kelder, pastoor te Soeterwoude. (overlijdt op 19 november 1807 in Soeterwoude). (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 1 pag. 278)
- 1802 De Boschuyserpolder en de Gasthuyspolder worden gecombineerd tot één polder; de Bosch- en Gasthuyspolder.
Aan de Fortuinsloot wordt een nieuwe stenen watermolen gebouwd waarna de Gasthuysmolen wordt afgebroken.
- 1802 - 1808 Op de buitenplaats Rijnstroom, op de plaats van de huidige Leidse watertoren, woont Luitenant Kolonel Otto Lewe, die tussen 1801 en 1805 lid is van het Staatsbewind, het hoogste regeringscollege van ons land.
- 1803 Reglement op het plaatselijk bestuur. Dit zal gaan bestaan uit een Schout en vijf leden.
- 1804 De plaatselijke rechtspraak wordt aangepast.
Aan de Haagweg wordt de thans nog bestaande houtzaagmolen "d' Heesterboom" gebouwd (de zogenaamde molen van Noordman). Dhr. van Hees was al eigenaar van de daarnaast staande houtzaagmolens de Eendracht en de Jonge Pauline.
Op de plaats waar de Weipoortse Vliet in de Oude Rijn stroomt is een scheepswerf die door Jacob van Adrichem aan Adam van der Bie wordt verkocht.
- 1805 Gysbertus Albertus Duytsch, dominee te Soeterwoude wordt afgezet.
Afbraak van kasteel Zwieten. Het puin is later gebruikt voor de verharding van de weg Den Haag - Gouda.
De stenen molen van de Rodenburger- en Cronensteinse polder onder Soeterwoude (thans Leiden) brandt uit. (bron: Rijnlandse Molenstichting jaarverslag 1978)

- 1805 - 1893 Leefde Mr. Pieter Jacob Elout, hij was de laatste Ambachtsheer van Soeterwoude. Dit was nog slechts een eretitel want het leenstelsel was reeds in 1795 afgeschaft. (bron: Suetan nr. 51)
- 1806 De watermolen van de Rodenburger- en Cronesteinsche Polder wordt als grondzeiler herbouwd.
- 1806 - 1828 Jacques Elysee Fouache, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1807 Ontploffing van het kruitschip (v.d. Werfpark) in Leiden. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 3 pag. 152)
- 1807 - 1823 Mr. Simon Jan Baptist van Rosevelt, Schout (burgemeester) van Soeterwoude
- 1807 - 1840 Jan van Banning, pastoor te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 37 pag. 363)
Jan van Banning weet te bereiken dat de Zuidbuurtsekade een openbare weg wordt. Voordien liep de Zuidbuurtseweg niet verder dan de boerderij Rustdam.
- 1807 Uit een belastingopgave blijken de volgende gegevens:
dagloners	125	dienstboden	21
boeren	100	werkboden	199
ambachtsgezellen	62		-----
watermolenaars	12		220
logementhouders	10		
trafikanten en fabrikanten	9 (trafikant is een neringdoende handelaar)		
overigen	25		

Totaal	343	gezinshoofden	
- aantal runderen 2557
aantal paarden 170
aantal behoeftigen 144
- 1808 De tegen de kerk in de Zuidbuurt leunende huisjes worden gesloopt en er wordt aan de Zuidzijde een sacristie aangebouwd. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 31/32)
Door een nieuwe reorganisatie wordt Holland verdeeld in twee aparte departementen. Soeterwoude komt te liggen in het departement Maasland in het eerste kwartier met Leiden als hoofdplaats.
Het Baljuwschap van Rijnland wordt opgeheven.
- 1809 De eigenaar van de industriemolens de Haan en de Eendracht, Coenraad Brandligt, bewoont het naastgelegen buitenhuis Veelzicht. Dit is het huidige Ma Retraite aan de Zoeterwoudseweg onder Leiden.
- 1810 Nieuwe mislukte poging van de Roomsche Katholieken om de Dorpskerk in handen te krijgen.
Ons land wordt definitief bij Frankrijk gevoegd.
Weer een nieuwe bestuursreorganisatie. Het Gewest Holland verdwijnt. Soeterwoude wordt ingedeeld bij het departement Monden van de Maas in het arrondissement Den Haag.
De zetel van het plaatselijk bestuur wordt van de herberg Het Fontijn verplaatst naar de buitenplaats Vredelust eveneens aan de Hoge Rijn dijk gelegen bij de Leiderdorpse brug.
- 1811 Het plaatselijk bestuur wordt aangepast aan de Franse wetgeving. De Schout wordt Maire, de gemeenteraad wordt Conseil Municipal.
De plaatselijke rechterlijke organen worden opgeheven waardoor de Schout zijn laatste rechterlijke functies verliest.
Pastoor Van Banning vraagt tevergeefs financiële steun voor zijn parochie aan Keizer Napoleon.
- 1812 De buitenplaats Zoetenhoven gesloopt. Dit is de eerste buitenplaats aan de Hoge Rijn dijk die gesloopt wordt.

- 1813 De Barrepolder en de Oude Groenendijksche polder worden verenigd tot de Oude Groenendijksche en Barrepolder.
Eind april: De ontstaat er onrust langs de Oude Rijn die snel door de Franse troepen wordt onderdrukt, maar enkele maanden later trekken de Franse troepen definitief weg.
- 1814 De Provincie Holland komt weer tot leven.
Soeverein Besluit betreffende het plaatselijk bestuur op het platteland. Het gemeentebestuur gaat bestaan uit een Schout, twee assessoren (nu wethouders) en een aantal gemeenteleden die krachtens de grondwet door de Provinciale Staten benoemd zullen worden.
- 1815 De aan de Vliet staande buitenplaats Ter Chijs, ook wel Beerendrecht genoemd, wordt gesloopt.
Op het aan de Hoge Rijndijk gelegen buiten Grenshoek vestigt zich de uit Westfalen (Duitsland) afkomstige familie Kortmann. De huidige artsenfamilie stamt hiervan af.
Het windrecht wordt afgeschaft waardoor bij exploitatie van een windmolen niet meer voor het "gebruik" van de wind hoeft te worden betaald.
- 1816 Nieuw reglement op het plattelandsbestuur in Holland.
De Ambachtsheer behoudt het voorrecht om voor het benoemen van bepaalde functionarissen een voordracht te doen.
Een ander reglement van de overheid bepaalt dat de naam van de Nederduits Gereformeerde Kerk wordt gewijzigd in Nederlands Hervormde Kerk.
- 1817 R.K. Begraafplaats in Soeterwoude gesticht (de eerste in Rijnland). Voorheen werden alle doden op de begraafplaats rond de dorpskerk ter aarde besteld. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 7 pag. 5)
Enige kerkelijke gemeenten in Noord- en Zuid-Holland en twee onbekenden geven giften tot opbouw en herstel van de Nederlands Hervormde kerk en de pastorie.
- 1818 Het kerkje in de Zuidbuurt krijgt een torentje met gelui. De huisramen worden door kerkramen vervangen en de kerk wordt enkele meters verlengd. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 31/32)
- 1821 Vanwege geldgebrek worden de kostbare gebrandschilderde ramen van de Dorpskerk verkocht.
- 1822 Er wordt toestemming verleend om over de Weipoortse Vliet een ophaalbrug te bouwen ter plaatse van de Groote of Rotterdamse Wedde.
- 1823 - 1838 G.P. van Outeren, burgemeester van Soeterwoude
- 1824 De Hoge Rijndijk wordt geheel bestraat tussen Leiden en Bodegraven. Om de kosten terug te krijgen worden er tollens geplaatst. Op Soeterwouds gebied stond deze ter hoogte van de Leiderdorpse brug.
Het "Huys Meerburch" wordt afgebroken.
- 1824 - 1825 De Dorpskerk wordt gerestaureerd.
- 1824 - 1831 Joannes van Banning, (1819 - 1824 coadjutor - *helper/plaatsvervanger*- van Cramer) Aartspriester van Holland, Zeeland en West-Friesland. Hij blijft tevens pastoor van Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 "Aartspriesters")
- 1825 Van rijksweg wordt octrooy verleend om de gehele Hoge Rijndijk te bestraten. Het onderhoud komt sindsdien ten laste van het Rijk (rijksweg 11).
Krachtens een Koninklijk Besluit maakt de Schout plaats voor een burgemeester. De functie-inhoud blijft echter hetzelfde.
Op Cronesteyn wordt aan de Vrouwevaart een houten jagershuis gebouwd.
- ca. 1825 Rond de Heerenwegh, de huidige Leidse Herenstraat, begint een woonwijkje te ontstaan.
- Wittelaan   thans Leliestraat
- Roodelaan   thans Pioenstraat
- Blauwelaan   thans Bloemistenlaan

- 1826 De eerste epidemische veeziekte teistert de boerenstand. Gedurende veertig jaren wordt de veestapel met onderbrekingen hierdoor getroffen. Vele boeren worden hierdoor geruïneerd.
- 1829 Volgens de volkstelling neemt de bevolking van Soeterwoude weer toe. Het aandeel van de Rooms Katholieken stijgt tot ongeveer 83%. Dit is zonder de singels en de Hoge Rijndijk.
- 1829 - 1847 Christiaan Reinhart Bentfort, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1831 Pastoor Van Banning legt het ambt van Aarts priester van Holland, Zeeland en West-Friesland neer.
- 1832 De oliemolen Het Fortuin (aan de Vliet op Boshuizen) gaat ook tras malen. Tras is een grondstof voor metselspecie.
- 1833 Korenmolen aan de Hoge Rijndijk onder Soeterwoude tot de grond toe afgebrand na door de bliksem getroffen te zijn. (tegenover Doesbrug) (bron: Rijnlandse Molenstichting jaarboekje 1978)
Professor Schrat koopt het buiten Spawijk aan. Dit aan de Wittesingel gelegen buiten heeft thans een oppervlakte van twee hectare. Vreewijk wordt de nieuwe naam voor deze buitenplaats.
- ca. 1838 De herberg Het Fontijn (aan de Hoge Rijndijk, tegenover Rijnegom) afgebroken. Het hierna gebouwde pand wordt weldra een smederij. Sedert 1898 is dit bedrijf in handen van de familie Pieterse. Het is sindsdien getransformeerd tot een loodgietersbedrijf.
De herberg De Muscadel (in de Weipoort) is sinds enige jaren ook geen herberg meer.
- 1839 - 1854 Mr. H.G. Huijster, burgemeester van Soeterwoude
- 1840 Pastoor Jan van Banning overlijdt op 14 juni te Soeterwoude. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 24/25)
De papiermolen Delftzig aan de Vrouwenweg wordt aangekocht door een papierfabrikant te Waddinxveen. Om capaciteit uit te schakelen begint hij met de onttakeling van Delftzig.
- 1840 - 1861 E.S. van der Haagen, pastoor te Soeterwoude. (overl. 20 april 1861) (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 37 pag. 363)
- 1844 **17 juli:** wordt de nieuwe kerk aan de Zuidbuurt ingewijd. Het is een zogenaamde Waterstaatskerk in gotische stijl, van architect Molkenboer. (onder pastoor van der Haagen) (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 31/32)
De provincie Holland vaardigt het eerste Algemeen Reglement uit betreffende de Waterschappen.
- 1846 De papiermolen Delftzig aan de Vrouwenweg wordt gesloopt.
- 1846 - 1852 C.J.M. Bottemanne, kapelaan te Soeterwoude. (bijdr. bisdom Haarlem deel 37 pag. 363)
- 1846 - 1853 Everardus Stephanus van der Haagen, wordt Aarts priester van Holland, Zeeland en West-Friesland (1840-1861 pastoor te Soeterwoude) (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 "Aarts priesters")
- 1847 Enkele gegevens betreffende de nijverheid die te Soeterwoude is gevestigd:
- 9 industriemolens waarvan 6 houtzaagmolens
  - 1 korenmolen
  - 1 oliemolen
  - 1 zeemvolmolen
  - 2 scheepswerven
  - 2 kalkbranderijen
  - 2 vernisstokerijen
  - 2 pottenfabrieken (aardewerk)
  - 1 zeilmakerij

- 1 leerlooierij
  - 1 azijnmakerij
- De industriemolen Het Fortuin (zie 1832) wordt door een storm zwaar beschadigd, maar wordt weer hersteld.
- 1848 - 1883 Hugo Anne Cornelis Denier van der Gron, dominee te Soeterwoude. (bron: Gem. Archief Leiden Predikanten Herv. Kerk)
- 1851 Nieuwe gemeentewet:
- alle voorrechten van de Ambachtsheer komen te vervallen.
  - de leden van de gemeenteraad worden in het vervolg gekozen door de inwoners die voldoende belasting kunnen betalen.
  - het dagelijks bestuur van de gemeente wordt gevormd door de Burgemeester en minstens twee Wethouders.
- De Ambachtsheer, Jonkheer Mr. P.J. Elout van Soeterwoude, doet afstand van zijn recht van medezeggenschap bij het beroepen van een predikant.
- Dijkbreuk langs de Weezensloot waardoor het meest zuidelijke deel van de Westeindsche Polder onder water geraakt (zie 1641). Dit heeft tot gevolg:
- Ten behoeve van het dorp Stompwijk wordt de Nieuwe Vaart gegraven
  - het gebied tussen de Nieuwe Vaart en de Weezensloot gaat een aparte polder vormen, de Kleine Westeindsche Polder (onder Stompwijk)
  - het resterende deel van de Westeindsche Polder gaat in het vervolg de naam Groote Westeindsche Polder dragen.
- 1852 De "Leidsche Stoombootmaatschappij" start een dienst tussen Leiden en Amsterdam, over Alfen. De stoomboten dragen de naam "De Volharding". (Bron: Suetan nr. 37)
De buitenplaats Vreewijk is nu ruim drie hectaren groot en omvat het gebied van de huidige Witte Singel, de Jan van Goyenkade en de Hugo de Grootstraat. Omstreeks deze tijd wordt het hoofdgebouw ingrijpend veranderd.
- 1853 Herstel van de bisschoppelijke organisatie in ons land, ten gevolge waarvan het ambt van Aarts priester vervalt. Pastoor van der Haagen, sedert 1846 Aarts priester van Holland, Zeeland en West-Friesland, wordt deken van het op te richten dekenaat Soeterwoude.
De staties worden omgevormd tot parochies.
- 1854 De volmolen Dozy (zie 1630) wordt vermeld als korenmolen.
- 1854 - 1871 Mr. Pieter van Outerens, burgemeester van Soeterwoude.
- 1855 **31 december:** Inzegening van de "Meerburgkerk".
Het overgebleven landhuis "op Meerburg" (zie 1657 en 1824) wordt pastorie
- 1856 De zetel van het gemeentebestuur wordt overgeplaatst van het buiten Vredelust aan de Bruggestraat naar het huidige Oud Raadwijk aan de Miening (thans Laan van Oud Raadwijk).
Dirk Noordman koopt van dhr. Meerburg een houtzagerij aan de Haagweg (thans Leiden) met ondermeer de houtzaagmolen de Heesterboom.
- 1856 - 1885 Th.J.G.N. Sarot, pastoor te Soeterwoude parochie Maria Onbevlekt Ontvangen (beter bekend als de Meerburgkerk). (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- ca. 1858 De te Koudekerk geboren Jan Dorrepaal huurt een boerderij "op Swieten". Hij is de eerste van zijn familie die zich te Soeterwoude vestigt.
- 1860 Achter de Meerburgkerk vestigt zich de congregatie "O.L.Vrouw van Liefde des Goeden Herders van Angers". In de volksmond klooster van "De Goede Herder".
- 1861 - 1876 C.J.M. Bottemanne, pastoor en deken te Soeterwoude. Hij is een zeer sociaal bewogen zielenherder. Van 1883 tot 1903 was Bottemanne bisschop van Haarlem. (zie ook 1883 - 1903)
- 1862 De toren van de Dorpskerk wordt bepleisterd.
De houtzaagmolen "De Haan" ook wel "de Hoge Molen" genaamd wordt ontwiekt. Dit aan de Trekvlief gelegen complex blijft dienst doen als stoomzagerij van de firma Mannekus die ook eigenaar is van de paltromolen "De Eendragt"

- 1865 Aan de Hoge Rijndijk begint de te Nes aan den Amstel geboren Cornelis Petrus Omtzigt een brandstoffenhandel. Later wordt dit een handel in zand en grind. Op Rijnegom wordt een nieuwe boerenwoning gebouwd voor Gerrit van Leeuwen. Deze Gerrit was geboren te Leiderdorp en stamde uit een protestantse Alphense familie waarvan de stamboom terug gaat tot 1280/1. Het is zeer wel mogelijk dat de grote R.K.-familiegroep Van Leeuwen uiteindelijk ook uit deze Alphense familiegroep stamt.
De maatschap Droogmaking Geer- en Kleine Blankaartpolder onder de gemeente Zoeterwoude en de gemeente Stompwijk opgericht.
- 1865 - 1866 Grote conflicten tussen burgemeester van Outeren en de gemeenteraad.
- ca. 1866 Veertien jongemannen uit Zoeterwoude (en omgeving ?) trekken naar Italië om de Kerkelijke Staat te verdedigen tegen de Italiaanse nationalist.
- 1866 Bij de verkiezingen komen vijf van de zeven raadsleden niet meer terug. Tot Wethouders worden gekozen G. v.d. Poel en C. Lagerberg. Deze laatste zal als Wethouder tot 1899 een groot stempel drukken op het gemeentebestuur.
De boerenstand lijdt veel schade door een veeziekte. Deze vorm van economische tegenspoed wordt van lieverlee minder omdat een begin wordt gemaakt met het ontwikkelen van methoden om deze besmettelijke veeziekten te kunnen bestrijden.
De Geerpolder en de Kleine Blankaartpolder worden drooggemalen. Het watergemaal wordt tot 1993 bediend door enige generaties Van Marwijk.
- 1867 De maatschap voor de droogmaking van de Drooggemaakte Geer- en Kleine Blankaartpolder wordt ontbonden. De werkzaamheden worden afgerond met een acte van verkaveling.
- 1868 - 1869 Bouw en ingebruikname van "Don Bosco" (hoek Zuidbuurtseweg en Schenkelweg) als Rooms Katholieke jongensschool. Hoofd van deze school wordt meester Streefkerk.
- 1870 Deken Bottemanne vergroot de kerk aan de Zuidbuurt. De kerk wordt er niet fraaier door. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 32/33)
- 1870 De zetel van het gemeentebestuur wordt verplaatst van "Oud Raadwijk" naar het nieuw gebouwde gemeentehuis in de Noordbuurt. Voor de bouw van dit raadhuis wordt een rijtje huizen afgebroken alsmede de herberg "De Olifant".
De gemeente Zoeterwoude neemt het onderhoud van de Hofwegbrug en de Vrouwenbrug van de eigenaren over.
De provincie neemt het jaagpad langs de Oude Rijn van de stad Leiden over.
Pokkenepidemie waardoor het aantal overlijdensgevallen toeneemt.
- 1871 Burgemeester van Outeren, een fel tegenstander van de bouw van het nieuwe gemeentehuis, treedt af maar blijft wel aan als gemeenteraadslid.
De eerste van een aantal concessie-aanvragen voor de aanleg van de spoorlijn Leiden - Woerden wordt ingediend.
- 1871 - 1873 Hendrik Doyer Jacobszoon, burgemeester van Zoeterwoude. (bron Suetan nr. 57)
- 1872 Deken Bottemanne sticht samen met enkele "vooraanstaande lieden" de Sint Vincentiusvereniging, een semi-kerkelijke instelling met als doel behoeftige gezinnen te "bedeelen". De breifabriek, een instelling die voor arme gezinnen zorgde voor enig huisindustrie, is bezig zich te overleven. (bronnen: Suetan nr. 50, 92 en 95 en J.J. v.d. Does)
- 1873 Op de landerijen van het voormalige kasteel Swieten aan de Hoge Rijndijk wordt een boerderij gebouwd (vele jaren bewoond door de familie De Graaf).
Toestemming wordt verleend om een spoorlijn te mogen aanleggen tussen Leiden en Woerden. De aandelen van deze maatschappij worden uiteindelijk overgedragen aan de Nederlandsche Rhijnspoorweg Maatschappij (N.R.S.)
- 1873 - 1881 Andreas Hegelund Brandt, burgemeester van Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1876 Dhr. J. Schuur bouwt een pand annex herberg nabij de kerk in de Zuidbuurt. Naast een herberg exploiteert hij een kruidenierswinkel en een bedrijf in veevoeder en

- granen.
- 1876 - 1883 W.J. van Grossel, pastoor en deken te Zoeterwoude
- 1877 Voor elk kind dat in Zoeterwoude woont en in de stad Leiden een school bezoekt dient de gemeente Zoeterwoude tien gulden per jaar te betalen.
- 1878 **15 oktober:** Opening van de spoorlijn Leiden - Woerden. (Bronnen: Suetan nr. 80/83)
Voor het eerst wordt melding gemaakt van een zangkoor in de Zuidbuurtsekerk.
Te Zoeterwoude wordt Christine Bader geboren. Zij zou één van de eerste vrouwelijke artsen in ons land worden. Zij overleed in 1965.
Bouw van de watertoren langs de Rijndijk bij de Wilhelminabrug, toen nog Zoeterwouds grondgebied.
- 1878 - 1879 Dekan Van Gorssel laat een nieuwe pastorie in de Zuidbuurt bouwen.
- 1879 De gemeenteraad van Leiden stelt officieel een aantal straatnamen vast die op Zoeterwouds gebied liggen: de Witte en Zoeterwoudse Singel. De Koepoortsweg wordt Heerenstraat.
De gemeente Zoeterwoude verklaart Het Watertje tot een rijweg. Voorheen was het slechts een pad.
De rederijen W.D. Carsjens en de Vereeniging openen stoombootdiensten voor personenvervoer langs de Oude Rijn. Nabij de Leiderdorpsebrug is er een stopplaats voor de stoomboten.
- 1880 - 1890 J.L.J. Richelle, voed- en heelmeester in Zoeterwoude (opvolger van Chirurgijn Boers, die zijn praktijk had aan de Dorpsstraat 1). Hij is de eerste universitair opgeleide medicus in Zoeterwoude. Zijn praktijk is gevestigd in "Veldzicht" dat zijn vrouw in 1864 aan de Dorpsstraat heeft laten bouwen. (bron: Suetan nr. 57 en J.J. v.d. Does)
- 1881 Het aan de Witte Singel gelegen buiten Vreewijk wordt aan een projectontwikkelaar verkocht.
Aan de Miening begint Arie Paardekooper een timmerbedrijf, het huidige bouwbedrijf De erven A. Paardekooper.
- 1881 - 1894 Hendrik Hemmingson, burgemeester van Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1882 De Zwetpolder en de Grootte Blankaardpolder worden gecombineerd: de Zwet- en Grootte Blankaardpolder.
De Zuidbuurtseweg wordt verlengd tot de Geerbrug, voorheen aangeduid als de Zwarte Kwakel. Ook de wegen in de Geerpolder worden aangelegd ter vervanging van de paden die op de dijken lagen.
Leiden laat geen leerlingen meer toe die buiten de stad wonen. Daarop laat de gemeente Zoeterwoude op de hoek Heerenstraat - Roodelaan (thans Pioenstraat) een lagere school bouwen. (bron: Suetan nr. 53)
De IJssel Stoomtramweg Maatschappij opent de stoomtramlijn Leiden - Voorschoten die loopt langs de Haagweg en de Vink.
- 1883 - 1890 **1 October:** Petrus v.d. Werff wordt benoemd tot pastoor en deken van Zoeterwoude. (Bron: Suetan nr. 36)
- 1883 **1 november:** Ingebruikname van de halte in Zoeterwoude, bij de Ommedijkseweg, aan de spoorlijn Leiden - Woerden. (Bron: Suetan nr. 84)
De zusters Franciscanessen van Bennebroek vestigen zich in een zusterhuis tegenover de R.K. kerk in de Zuidbuurt. Zij gaan zich wijden aan het onderwijs voor meisjes (lager onderwijs, later ook kleuteronderwijs). Achter het zusterhuis wordt een school gebouwd, de H. Hartschool.
Gevolg is dat op de openbare lagere school nog slechts niet-katholieke kinderen gaan. Deze school gaat een Protestants Christelijk karakter dragen.
De bouwmaatschappij Vreewijk N.V. opgericht. De gelijknamige buitenplaats (aan de Witte Singel) wordt verkaveld. Er wordt een begin gemaakt met woningbouw.
N.B. Het hoofdgebouw doet thans nog dienst als bejaardencentrum.
- 1883 - 1884 Ondanks de grote interne spanningen binnen de Hervormde gemeente wordt de Dorpskerk opgeknapt.

- 1884 De vrijwillige brandweer wordt opgericht.
In het dorp neemt de heer van Gent het schildersbedrijf van zijn stiefvader over.
Vanuit Alkemade vestigt zich in de gemeente het gezin van Cornelis Hulbos.
De gemeente plaatst, na een meningsverschil met de Kerk, een waterpomp op het Watertje achter de Dorpskerk. (Bron: Suetan nr. 27)
- 1885 De Raad besluit het eigendom en onderhoud van de Weipoortseweg over te nemen.
Weer wordt een door Leiden gelanceerd plan om de stad te vergroten ten koste van de omliggende gemeenten afgewezen.
Pastoor Sarot overlijdt waarna de orde van de Karmelieten de Meerburgparochie overdraagt aan het bisdom. In het vervolg zijn de pastoors wereldheren.
12 Februari: Oprichting "IJsclub" Leiderdorp en Zoeterwoude-Hoge Rijndijk. (bron: Suetan nrs. 55 en 56)
- 1885 - 1885 Mgr. Swinkels, Deservitor (waarnemend pastoor) van de parochie Zoeterwoude Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1885 - 1887 D.A. Haselen, dominee te Zoeterwoude
- 1885 - 1888 P. Masker, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1887 De uit Papendrecht afkomstige Marinus van Beveren koopt een bestaande scheepswerf op de hoek waar de Weipoortse Vliet in de Oude Rijn stroomt. Op het bedrijf worden aanvankelijk houten, later ijzeren binnenvaartschepen gebouwd.
De heer W.C. van Niekerk begint naast de Dorpskerk een kruidenierswinkel en een handel in veevoeder. Uit de kruidenierswinkel is de huidige supermarkt van de Spar voortgekomen.
Nicolaas Ammerlaan begint in de Weipoort tegenover de Nieuweweg een kruidenierswinkel, later uitgebreid met een veevoederhandel.
De stad Leiden doet het jaagpad langs de Vliet over aan de provincie. Hiermee vervalt ook de functie van het zogenaamde Commissarishuis aan de Vlietweg ter hoogte van de Hofweg.
- 1888 Ook de rederij P.J. Planjer gaat stoombootdiensten langs de Oude Rijn exploiteren.
- 1888 - 1921 F.Th.M. Buhrs, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1889 - 1892 P.N. Gijsman, dominee te Zoeterwoude
- 1890 In deze barre winter voltooiën drie Weipoortse boeren, Jan v.d. Poel Nzn. en Jaap en Kees van Leeuwen, een schaatstocht naar Marken in één dag heen en weer!
(Bron: Suetan nr. 84)
De Hervormde gemeente koopt voor de Dorpskerk een kerkorgel.
Leiden publiceert een nieuw annexatieplan dat de basis gaat vormen voor een annexatiewet (zie 1896).
- ca. 1890 De nog bestaande industriemolens in de omgeving van de Trekvliet zijn allen ontweekt doordat in de bedrijven de windkracht definitief heeft plaatsgemaakt voor stoomkracht.
- 1890 - 1904 Willem Josephus van Bouwdijk Bastiaanse, arts te Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1890 - 1921 F.C.X. Mosmans, pastoor en deken van Zoeterwoude.
- 1891 De Leidsche Bouwvereniging gaat, buiten Leids gebied, huizen bouwen zoals langs de Herenstraat. Dit is het begin van de Leidse wijk Staalwijk of Lombok.
De Vliet (Rijn en Schiekade) wordt verbreed.
- 1892 22 oktober: Door onweer is de loon-houtzaagmolen "De Post" op het eiland aan de Noordbuurtseweg achter de Miening, eigendom van de gebroeders Mannekus bestuurd door de heer Vreeburg, door brand verwoest. (bron: Rijnlandse Molenstichting jaarverslag 1978)
De Hofwegbrug over de Meerburgerwatering wordt afgebroken. Hierdoor verliest de Hofweg, die de verbinding vormt tussen het Westeinde en Voorschoten haar functie.

- Buiten de Wittesingel, op Zoeterwouds grondgebied, wordt de Leidse ambachtsschool gebouwd.
- 1893 De molen van de Rodenburger en Cronesteynsche Polder wordt door de bliksem getroffen. Een nieuwe stenen molen wordt gebouwd die het water gaat lozen op de Roomburgerwetering. Deze molen staat nu langs de Kanaalweg.
De Leidse familie Van Wensen (textielabrikanten) verkoopt de buitenplaats Rijnstroom waarna begonnen wordt met de verkaveling van deze buitenplaats (o.a. voor de bouw van de watertoren).
De familie Roeleven zet een kruidenierswinkel met café op aan Het Watertje.
- 1893 - 1955 Paul van Kempen wordt op 16 mei 1893 geboren in de toen nog Zoeterwoudse wijk F 186 (thans Herenstraat in Leiden). Zijn vader was, Jozephus Johannes van Kempen (toen 30 jaar oud en goudsmid) en zijn moeder was Maria Johanna Petronella v.d. Linden.
Paul van Kempen was een bekend Nederlands dirigent, aanvankelijk violist in het concertgebouworkest te Amsterdam. Van 1934 tot 1943 was hij Generalmusikdirektor van het Filharmonisch Orkest te Dresden. Van 1949 tot 1955 was hij dirigent van het Radio Philharmonisch orkest te Hilversum en vanaf 1952 tevens Generalmusikdirektor te Bremen. Hij was mede-oprichter van en docent aan de dirigentencursus te Siena (Italië). Paul van Kempen overleed op 8 december 1955 in Amsterdam.
- 1894 Samenvoeging Groote Blankaartpolder en Zwetpolder.
- 1894 - 1895 Bouw van de Meerburgkerk (Maria Onbevlekt Ontvangen). Architect van deze Neo-Romaanse koepelkerk is: J.H. Tonnaer. Bouwpastoor: Bührs. (bronnen: Suetan nr. 20/85)
- 1894 - 1896 K. Spoelstra, dominee te Zoeterwoude
- 1894 - 1905 Jacob Hendrik Slicher, burgemeester te Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1895 **4 Februari:** Oprichting van de Zoeterwoudse IJclub. Het baanvegen was een middel van werkverschaffing.
Bij de Steenen Beer, de watermolen van de Oud Gelderswoudsche Polder wordt een houten zomerhuis gebouwd. Voordien woonde de molenaar in de kleine molen.
- 1895 1981 **19 October:** Abraham Gerardus (Bram) van Velde, bekend kunstschilder, geboren als zoon van Willem Adriaan van Velde en Hendrika Catharina van der Voorst. Zijn geboortehuis was te vinden in de "Kruisbuurt", Hoge Rijndijk H 265a (thans Rijnstraat 22). Bram van Velde overlijdt op 28 december 1981 in Grimaud, Haute - Provence en wordt twee dagen later begraven te Arles in Frankrijk. (Bron: Suetan nr. 73 en "Bram van Velde een hommage")
- 1896 **5 maart:** Inwijding van de Meerburgkerk.
Grenswijziging met Leiden. De grens komt te liggen langs de Roomburgerwetering en de spoorlijn Leiden - Utrecht. Hierdoor wordt de Rodenburger en Cronesteynsche Polder met de volkrijke buurt rondom de Herenstraat Leids gebied. Het betreft 190 ha en 3.481 inwoners. De bevolking van Zoeterwoude wordt hierdoor bijna gehalveerd.
In de Weipoort laat J. van der Poel Nzn. een korenmolen bouwen. Deze molen wordt in 1945 afgebroken. (Suetan 19 en 83)
Langs de Haagweg rijdt, op weg naar Leiden, de eerste auto over Zoeterwouds grondgebied. (Bronnen: Aantekeningen J.J. v.d. Does en Suetan nr. 23/83 en Pieterse - Zwetsloot)
- 1898 De wipmolen van de Westbroekpolder aan de Zuidbuurtseweg wordt vervangen door een achtkante Hollandse watermolen. (Nu de molen zonder wieken)
De A.N.W.B. plaatst de eerste wegwijzers in Zoeterwoude.
- 1898 - 1901 H.J. de Groot, dominee te Zoeterwoude
- 1899 Bij het klooster De Goede Herder aan de Hoge Rijndijk wordt een internaat gebouwd voor moeilijk opvoedbare meisjes (maximaal 160 meisjes).
- 1900 De stoombootdiensten van de rederij De Vereniging worden stilgelegd. Rederij W.D. Carsjens neemt de stoombootdienst Leiden - Woerden over.

- Besloten wordt tot de oprichting van een Coöperatieve Boeren Spaar- en Leenbank, later de Boerenleenbank genoemd. Dit is de voorloper van de huidige Rabobank.
- 1901 Oprichting van een neutrale rederijdersvereniging die ook R.K.-jongeren trekt. Om dit laatste tegen te gaan wordt besloten tot het opzetten van georganiseerd jeugdwerk voor R.K.-jongeren, ondanks het tegenstribbelen van deken Mosmans. Op Vredelust aan de Bruggestraat begint dhr. W.C. Brouwer zijn keramische bakkerij. Hij weet met zijn producten een wereldfaam te bereiken.
- 1902 Het Weddepad wordt eigendom van de gemeente.
- 1902 - 1904 In de Zuidbuurt wordt een nieuwe neogotische kerk gebouwd. Bouwpastoor is deken Mosmans.
- 1903 **19 Maart:** Watersnood in de Weipoort tijdens de bouw van een nieuwe brug over de Weipoortse Vliet voor de verbinding met Gelderswoude (zie 1822 en 1902). Deze brug krijgt de naam Lagerbergbrug en is vernoemd naar de tussen 1866 en 1899 fungerende Wethouder Lagerberg. (Bron Suetan nr. 82)
October: Oprichting van de St. Jans Fanfare. (bron: Suetan nr. 57)
- 1903 - 1906 K.P. Datema, dominee te Zoeterwoude
- 1904 - 1937 Jacobus Bernardus Johannes Kortmann (geboren 15-12-1873 en overleden op 15-2-1946), neemt de artsenpraktijk over van dhr. Bouwdijk Bastiaanse, de opvolger van dokter Richelle (zie 1880). (bron: Suetan nr. 57 en J.J. v.d. Does)
- 1904 **3 October:** Inwijding van de St. Jans-kerk in de Zuidbuurt (ter vervanging van de kerk die in 1844 werd gebouwd). Architect: Josef Cuyper/Jan Stuyt. (bron: bijdr. bisdom Haarlem deel 40 pag. 32/33)
De Groote Westeindsche Polder neemt het onderhoud van de Westeindseweg over (van de aanwonende eigenaren).
- 1904 - 1905 Bouw van een kapel voor de bewoners van het De Goede Herder aan de Hoge Rijndijk.
- 1905 Langs de Hoge Rijndijk wordt tussen Leiden en Alphen geëxperimenteerd met een zogenaamde autotrein (van Penhard).
Op de grens Zoeterwoude - Leiden wordt de spoorweghalte Witte Poort geopend. Na zijn echtscheiding neemt burgemeester Slicher ontslag.
Eerste verbouwing van het Raadhuis. Kosten: f 5.000,- (Bron Suetan nr. 82)
- 1905 - 1920 Antonius Adrianus van Gils, burgemeester te Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1906 Aan de Dorpsstraat wordt een twee-klassige openbare lagere school met een woning voor de hoofdonderwijzer gebouwd. Voordien was de school gevestigd op "Oud Raadwijk".
- 1907 De aan de Rijndijk gevestigde scheepswerf Kok gaat failliet waarna het bedrijf bij de scheepswerf van Van Beveren wordt gevoegd.
Aan de Laan van Meerburg wordt de St. Bernardusschool gebouwd. Schoolhoofd wordt meester Paardekooper.
Ten gevolge van een typhus-epidemie neemt het aantal sterfgevallen toe.
- 1907 - 1910 J. Nauta, dominee te Zoeterwoude
- 1910 Rond dit jaar verzorgde de onderneming "Vooruit" het (eerste) geregelde openbaar vervoer over de weg van Leiden via de Hoge Rijndijk naar Gouda (een dubbeldekker op massieve banden). (Bron: Suetan nr. 37)
Als hoofd van de R.K. jongensschool in het dorp wordt meester Streefkerk opgevolgd door meester Schouten.
- 1910 - 1921 J. Hengeveld, dominee te Zoeterwoude
- 1911 Het dorp en de Rijndijk worden aangesloten op het elektriciteitsnet (van de Stedelijke Gas- en Lichtfabrieken van Leiden).
- 1912 De wipmolen van de Hofpolder brandt af. De watermolen van de Oostvlietpolder

- neemt de bemaling over.
- 1912 - 1919 De Roomburgerwatering wordt vergraven tot het Rijn- en Schiekanaal (in de volksmond de Nieuwe Vaart).
Bouw van een nieuwe Lammebrug en een spoorbrug.
- 1913 De wagenmakerij Angenent aan de Dorpsstraat wordt overgenomen door zijn schoonzoon Deckers. De bijbehorende herberg De Vergulde Roskam wordt vrij snel hierna gesloten.
De timmerfabriek van Rijn, aan de Hoge Rijndijk, brandt uit. Het bedrijf wordt herbouwd. (zie ook 1929)
- 1914 De watermolen van de Oostvlietpolder wordt onttakeld. In de afgeknotte molen wordt een electrisch gemaal geplaatst dat zowel de Oostvlietpolder als de Hofpolder gaat bemalen.
De Vlietweg wordt verlengd.
- 1915 De gemeentesecretaris Meijer gaat vanuit zijn huis in de Zuidbuurt tabak verkopen. Hieruit is de kadoshop Berg voortgekomen.
- 1916 De Rooms Katholieke Volksbond opgericht. Dit is een voorloper van de Vakbonden. Het merendeel van de leden is landarbeider.
- 1917 De melk- en fokvereniging "Zoeterwouds Glorie" opgericht.
- 1917 - 1918 Vanwege kolengebrek, het is tijdens de 1e wereldoorlog, worden de stoombootdiensten langs de Oude Rijn gestopt. Slechts de rederij De Volharding kan blijven doorvaren.
- 1918 **September:** Oprichting van de Middenstandsvereniging "De Hanze".
16 September: Oprichting van de Christelijke Gemengde Zangvereniging "Zingt den Heere (later "Cantate Domino)". Het koor van de Dorpskerk gaat men als vergaderruimte gebruiken. (bron: Suetan nr. 57 en J.J. v.d. Does)
Oprichting van een vakbond voor bouwvakkers (de St. Jozefgezellen) en een vakbond voor landarbeiders (St. Deus).
- 1920 - 1938 Piet C.A.M. Wap, burgemeester te Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1920 Tot gemeentesecretaris wordt de uit Limburg afkomstige heer Smeets benoemd die het gemeentelijk apparaat opnieuw gaat opzetten.
De Katholieke Arbeiders Bond (K.A.B.) richt in Zoeterwoude een kantoor van de Centrale Volksbank op als tegenhanger van de Coöperatieve Boerenleenbank. De bank wordt sindsdien beheert door de familie van Bemmelen.
- 1920 Annexatie door Leiden. Het Rijn en Schiekanaal met de aansluitende Vliet naar Voorburg wordt de nieuwe stadsgrens. Hierdoor verliest Zoeterwoude ca. 337 ha. grond en 1350 inwoners. (bron: Suetan nr. 23 en tentoonstelling 700 jaar Zoeterwoude in 1977)
- 1921 Rond 1921 is S.J. Ruizeveld notaris in Zoeterwoude.
- 1921 - 1925 H.J. Honders, dominee te Zoeterwoude
- 1921 - 1934 J.C.F. Jansen, pastoor en deken te Zoeterwoude die veel aandacht heeft voor het jeugdwerk.
- 1921 - 1936 L.J.M. Meijer, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. Ook hij besteedt veel aandacht aan het jeugdwerk. Tevens laat hij een nieuwe pastorie bouwen. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1923 Nic. v.d. Akker begint met het eerste geregelde openbaar vervoer in het dorp. Hij is de pionier op de lijn Zuidbuurt - Weipoort - Dorp - Cronestein - Leiden (Herenstraat). Na 1930 hebben andere bedrijven zijn werk voortgezet. (Bronnen: Suetan nr. 37 en 38)
25 December: Opening van het Patronaatsgebouw (thans Muziekcentrum) aan de Schenkelweg. Achter dit gebouw krijgt de Aloysius Sportclub (A.S.C.) haar voetbalvelden. (bron: Suetan nr. 50 en J.J. v.d. Does)

- 1924   Opening van de R.K. jongensschool (in 1955 kreeg deze school de naam Aloysiuschool) aan de Schenkelweg. Het schoolgebouw aan de Zuidbuurtseweg (Don Bosco) wordt gesloten.
Gymnastiekvereniging "Meerburg" opgericht. (Bron: "Op de stoep van de Hoge Rijndijk" pag. 79) en Suetan 93)
Vooral langs de Hoge Rijndijk neemt het aantal buslijnen toe. Er verdwijnt echter ook alweer een lijn via het dorp.
Aan de Noordbuurtseweg begint de heer L.J. van Cromvoirt met een trappenfabriek.
Nabij de Lammbrug wordt café Nieuw Cronesteyn geopend.
- 1924   - 1980   Henk van der Hoeven (sinds februari 1987 ereburger van de gemeente Zoeterwoude) koster van de Meerburgkerk. (Bron: Suetan nr. 91)
- 1925   1928   J.H. Mulder, dominee te Zoeterwoude.
- 1926   **9 September:** Plechtige inwijding van het Kruisherenklooster "Mater Dolorosa" aan de Vrouwenweg. (Bron: Leidsche Courant d.d. 9 September 1926)
Er komt een nieuwe Leiderdorpse (bascule) brug.
De buitenplaats Buitenzorg wordt gerestaureerd.
Drie autobusdiensten langs de Hoge Rijndijk fuseren tot de autobusdienst Trio.
Na het faillissement van de graanhandelaar Hendrik Koning wordt de korenmolen Windrust afgebroken.
Op deze plaats aan de Rijndijk komt de haverhoutfabriek De Driekleur.
Ongeveer in dezelfde periode staakt Piet Koning zijn activiteiten als houthandelaar.
Paul Bruines koopt aan de huidige Stadhouderslaan van dhr. Stadhouderslaan van dhr. Stadhouderslaan waarop hij een rozenkwekerij begint. Dit bedrijf groeit uit tot tuincentrum Meerburg.
- 1927   De R.K. Vrouwenbond wordt opgericht door deken Jansen en de dames Schouten - Krom, Smeets - de Gouw, Vlasveld - v. Benten, A. Paardekooper - Mentink en E. de Boer.
12 October: kapelaan Boon sticht, naar het voorbeeld van Adolf Kolping, de Katholieke Gezellenvereniging. (bron: Suetan nr. 50)
- 1928   **September:** Oprichting van de voetbalvereniging "Meerburg".
De Zwetmolen, een grote wipmolen aan de Stompwijkseweg, wordt afgebroken. De Zwet-en Grootte Blankaardpolder wordt in het vervolg bemalen door een watergemaal in de Zuidbuurt.
Aan de Hoge Rijndijk sticht dhr. Pieterse een aannemersbedrijf.
De kapel van het Kruisherenklooster aan de vrouwenweg wordt opengesteld voor kerkgangers uit de naaste omgeving.
- 1929   De wipmolen van de Oostbroekpolder wordt vernieuwd en gemoderniseerd.
Aan de Hoge Rijndijk - tussen de Weipoortse Vliet en de grens Hazerswoude, het zogenaamde lege Rak - opent de Alphense dakpannenfabriek Oosthoek en Zn. N.V. een betonfabriek. Voor de arbeiders worden tussen de Rijndijk en het bedrijf woningen gebouwd.
De timmerfabriek van Van Rijn (zie 1913) gaat failliet.
Pottenbakker Gerrit de Blanken vestigt hier zijn werkplaats.
Naast de pastorie in de Zuidbuurt wordt een Graalhuis gebouwd (voor R.K. clubwerk).
- 1929   - 1942   A.J. Eijkman, dominee te Zoeterwoude.
- 1930   De spoorweghalte Zoeterwoude aan de Ommedijkseweg wordt opgeheven.
Door een storm wordt de gemoderniseerde wipmolen van de Oostbroekpolder zo zwaar beschadigd dat afbraak volgt. Er wordt een nieuw gemaal gebouwd.
De Volharding beëindigt als laatste rederij het personenvervoer over de Oude Rijn.
Ook Gelderswoude wordt opgenomen in een (nieuwe) busdienst.
- 1931   **5 Juli:** Oprichting van de parochie "H. Kruisverheffing" in het Kruisherenklooster aan de Vrouwenweg.
Tweede verbouwing van het Raadhuis. Kosten f 19.473,-. Restauratie raadzaal f 455,- (Bron: Suetan nr. 82)
Op Het Watertje wordt een nieuwe pastorie gebouwd, terwijl het koor van de Dorpskerk definitief wordt ingericht voor gebruik door verenigingen.
De Knottermolen - van de Kleine Cronesteynsche en Knotterpolder, staand aan de

- Vrouwenvaart - wordt afgebroken en vervangen door een gemaal.
- 1931 - 1955 G. Klaverweijden o.s.c. is de eerste pastoor van de parochie "H. Kruisverheffing". (Bron: Sint Bavo, Godsdienstig weekblad voor het bisdom Haarlem d.d. 11 juli 1931)
- 1932 **3 Mei:** Inwijding van de kapel van het Kruisherenklooster aan de Vrouwenweg tot parochiekerk van de parochie "H. Kruisverheffing". Bron: Het Kruisherenklooster juli 1993)
De Steenen Beer, de watermolen van de Oud Gelderswoudsche Polder, wordt onttakeld. Haar functie is komen te vervallen doordat het gemaal in de Oostbroekpolder (zie 1930) ook de Oud Gelderswoudsche Polder alsmede de Nieuw Gelderswoudsche Polder, de zogenaamde Plas, is gaan bemalen.
De achtkante watermolen in de Zuidbuurt wordt buiten werking gesteld en onttakeld. Na het overlijden van Hendrik graaf van Bylandt, wordt de buitenplaats Rhijnvreugd verkocht en verkaveld. Hierdoor ontstaat de Rhijnvreugdstraat, nu aan de Leidse zijde van de Rijksweg A4.
- 1933 De beide vijzelmolens van de Drooggemaakte Gelderswoudsche Polder worden buiten bedrijf gesteld. Een nieuw gemaal wordt geplaatst in de afgeknotte bovenmolen. De ondermolen wordt geheel afgebroken.
De keramisch kunstenaar W.C. Brouwer (zie 1901) overlijdt.
- 1934 1944 C.M. Jonckbloed, pastoor en deken te Zoeterwoude.
- 1935 In de Zuidbuurt begint Van Bemmelen een fotozaak die vier jaar later werd voorzien van een fotostudio.
Tegenover de buitenplaats Grenshoek aan de Rijndijk begint dhr. van der Sijs een handelskwekerij van vaste rotsplanten. Dit bedrijf is in 1958 verplaatst naar Leiderdorp.
- ca. 1935 De soms felle tegenstellingen tussen Rooms Katholieken en Protestanten begint iets te verminderen. Op bestuurlijk niveau is dit het werk geweest van burgemeester Smeets (1938 - 1960)
De drie R.K. parochies (Meerburg, Kruisheren en Zuidbuurt) kennen een bloeiend bestaan.
De economische depressie treft de Zoeterwoudse bevolking zwaar.
- 1935 - 1989 Dokter W.A.J.M.J. (Wybo) Kortmann (geboren 6 juni 1908), arts te Zoeterwoude (Bron: Suetan nr. 67). 14 Januari 1989 nam hij afscheid als praktiserend huisarts.
- 1936 Knottermolen gelegen ten noorden van de Vrouwenweg (thans gemeente Leiden) afgebroken.
Aankoop door de firma van Niekerk van een coöperatieve meelmaalterij aan de Vlietweg.
- 1936 - 1941 J.J.M. v. Vastenhoven, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. Op zijn bidprentje stond dat de pastoor tijdens het opdragen van de hoogmis ineen zeeg. (honger winter/oorlog) (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1937 De aan de Dorpsstraat gevestigde wagenmakerij Deckers (zie 1913) wordt een carrosseriebedrijf.
In de Weipoort begint dhr. G.P. v.d. Krogt een kleine bakkerij annex kruidenierswinkel.
De Aloysius Sportclub (A.S.C.) opgeheven.
- 1938 - 1960 H.J.J.A. Smeets, burgemeester te Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1938 De buitenplaats Rhynhuys wordt als burgemeesterswoning afgestoten.
Leiden publiceert een nieuw annexatieplan.
De Hoge Rijndijk wordt omgevormd tot een doorgaande weg voor snelverkeer met een vrijliggend fietspad ernaast.
De Zoeterwoudse Mandoline Vereniging opgericht. Deze vereniging is in 1967 ontbonden en thans weer springlevend. (Bron Suetan nr. 57 en J.J. v.d. Does)
- 1939 Afbraak (t.b.v. de snelweg A4) van het buiten "Rhijnvreugd".
De haverhoutfabriek De Driekleur (Hoge Rijndijk) brandt geheel af.

- 1939 - 1940 Reconstructie, verbreding en verharding van de Ommedijkseweg, de Weipoortseweg tot aan de Nieuweweg, het Weddepad, de Broekweg en de Gelderswoudseweg met de daarin voorkomende bruggen.
Gelderswoude wordt aangesloten op het elektriciteitsnet.
- 1940 De busdienst door Gelderswoude komt te vervallen.
10 Mei: Johannes A. Buitendijk geboren 15 juli 1908 sneuvelt bij gevechten aan de Moerdijk. (bron: Suetan nr. 77)
10 Mei: Bernardus W. Tijssen, geboren 6 januari 1918, sneuvelt in de strijd om het vliegveld Valkenburg. (Bron Suetan nr. 77)
10 Mei: Cornelis L. van Velzen, geboren 4 augustus 1918, sneuvelt in de strijd om het vliegveld Valkenburg. (Bron Suetan nr. 77)
10 Mei: Jaap Hardeman, geboren 11 augustus 1918 (geen Zoeterwoudenaar). Na te zijn gegijzeld, door een kogel getroffen en door de polders gevlucht tot in Zoeterwoude. Hier overleden en op de N.H. Begraafplaats begraven. (Bron Suetan nr. 77)
11 Mei: Cornelis J. de Jong, geboren 6 januari 1914. Bij oorlogshandelingen overleden in Veenendaal. (Bron Suetan nr. 77)
11 Mei: Petrus C. Overdevest, geboren 12 september 1923, wordt tijdens zijn werk dodelijk door een kogel getroffen. (Bron Suetan nr. 77) Door de Duitse bezettingsautoriteiten worden de gemeenteraden buiten werking gesteld, waardoor de burgemeesters geacht worden de gemeenten alleen te besturen.
- 1940 - 1941 Aanleg van de provinciale weg nr. 17. Deze krijgt de naam Dokter Kortmannstraat. De Hoogstraat wordt omgedoopt tot Stompwijkseweg. Ook café Landzicht met bijbehorende bebouwing wordt hierdoor afgebroken. Het café wordt een tiental meters verder opnieuw opgebouwd.
- 1941 Door gebrek aan stookolie wordt de Drooggemaakte Gelderswoudsche Polder in het vervolg bemalen door het gemaal van de Benthuizer Noord- en Zuidpolder met de Benthornerpolder.
- 1941 - 1951 F.A.M. Hermans, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1942 **19 Januari:** Wilhelmus Opdam, geboren 30 januari 1918, wordt bij gevechten in Ned. Indië in een hinderlaag gelokt en gefusilleerd. (Bron Suetan nr. 77)
17 Februari: Adrianus van den Akker, geboren 20 augustus 1914, sneuvelt aan boord van Hr. Ms. Torpedobootjager "Van Nes" welke in het westelijk deel van de Javazee ten onder ging. (Bron Suetan nr. 77)
Herziening van de autobusconcessies. Op Zoeterwouds gebied komen nu twee busmaatschappijen te rijden:
- de N.V. Rapidas die de lijn Alphen - Leiden verzorgt.
- N.V. Streekvervoersmaatschappij Citosa, deze gaat de volgende lijnen verzorgen:
- Delft - Zoetermeer - Leiden (via dorp)
- Boskoop - Leiden. Deze lijn wordt overgenomen van de autobusdienst Trio (zie 1926).
- 1942 - 1946 S. Kranenburg, dominee te Zoeterwoude. Hij is actief betrokken bij het verzet tegen de Duitsers (evenals de huisarts Wybo Kortmann en "lange" Willem de Jong uit het Westeinde).
- 1943 Theodorus J. Velseboer, geboren 30 augustus 1924, overlijdt op 20 mei 1943 in het ziekenhuis Berlijn-Spandau tijdens zijn tewerkstelling in Duitsland. De doodsoorzaak is onbekend. (Bron Suetan nr. 77)
De tol op de Leiderdorpsebrug wordt opgeheven.
De luidklokken van de kerken worden gevorderd en weggevoerd naar Duitsland.
- 1944 **In het begin van dit jaar** wordt de heer H. Wilhelm, afkomstig uit Gelderland, in Zoeterwoude geplaatst om het verzet te gaan bundelen en het gewapend verzet te gaan opbouwen.
8 februari: Antonius G.M. Vreeburg, geboren 8 april 1921, tijdens zijn tewerkstelling in Duitsland werd hij bij een bombardement levensgevaarlijk gewond en overleed. Hij is begraven op het R.K. Kerkhof van Berlijn-Staaken. en later overgebracht naar de erebegraafplaats in Loenen. (Bron: Suetan nr. 77)
23 Mei: Cornelis J. Langerak, geboren 31 oktober 1917, overlijdt in een Jappenkamp in Ned. Indië aan dysenterie en beriberi. Hij is begraven op de erebegraafplaats in

- Tarakan. (Bron: Suetan nr. 77)
- Zomer:** Voor het verkrijgen van een ruim schootsveld worden nabij de Meerburgkerk op last van de Duitse bezetters ongeveer twintig huizen afgebroken. Hieronder is ook de fraaie buitenplaats Rijnlust die in het begin van deze eeuw was gebouwd door de houthandelaar Piet Koning (zie 1926).
- 5 September:** "Dolle dinsdag". De Duitsers en hun trawanten maken aanstalten om te vertrekken op het valse gerucht dat de Geallieerden in aantocht waren. In de middag werd, de aan de Hoge Rijndijk wonende, Hendrik van Groeningen, geboren 26 februari 1914, bij het binnenhalen van de vlag door Duitse soldaten doodgeschoten. (Bron Suetan nr. 77)
- 9 September:** Pieter Vromans, geboren 19 juni 1922, werkte in het verzet. Hij is door verraad gevangen genomen en door Nederlandse landwachters langs de Haarlemmertrekvaart onder Oegstgeest doodgeschoten. Zijn begrafenis te Leiderdorp zal uitlopen op een stil protest tegen de Duitse bezetters. (Bron Suetan nr. 77)
- 1944 - 1945 **"Hongerwinter":** Het normale leven raakt ontwricht. De bedrijven worden stilgelegd. De openbare voorzieningen, zoals de levering van elektriciteit, water en gas, worden steeds verder beperkt. Het wegverkeer komt meer en meer tot stilstand. Vanwege het gebrek aan brandstoffen en de strenge winter worden, ondanks de verbodsbepalingen, de bomen langs de wegen gekapt. Voor de hongerende bevolking worden in de Zuidbuurt en aan de Hoge Rijndijk gaarkeukens ingesteld.
- 1944 - 1955 D. Bont, pastoor en deken te Zoeterwoude.
- 1945 **1 Januari:** Zoeterwoude telt 5.359 inwoners.
6 Januari: Om de arbeidsinzet te saboteren wordt het bevolkingsregister ontvreemd. Burgemeester Smeets en gemeentesecretaris Sieverding duiken onder.
13 t/m 22 Januari: Dagelijks zijn er razzia's om zo alsnog mannen voor de arbeidsinzet te pakken te krijgen
21 Januari: Boeren uit de Weipoort protesteren dat er tijdens de razzia's zoveel door de Duitsers geroofd wordt.
29 Januari: Tot waarnemend burgemeester wordt door de bezettingsautoriteiten dhr. G.J.A. Garthoff (bijnaam Pitto) aangesteld.
22 Februari: Amerikaanse (Liberator B-24j) bommenwerper ("Jolly Duck") maakt geslaagde noodlanding in de Geerpolder (Bron: Suetan nr. 96 en 97)
26 Februari: Bovenstaand vliegtuig wordt door Geallieerde vliegtuigen vernietigd. Hierbij worden Maria C. Den Elsen -Zonderop, geboren 5 december 1908 (op weg naar familie in Stompwijk) en Martinus Janson, geboren 31 augustus 1883, beiden uit Zoeterwoude, alsmede twee kinderen uit Stompwijk dodelijk getroffen. (Bron Suetan nr. 77)
19 Maart: Na verraad voeren de Duitsers doelgerichte razzia's uit om de leden van de ondergrondse verzetsorganisatie in handen te krijgen.
4 Mei: De Duitse troepen in Nederland capituleren.
8 Mei: Via de Hoge Rijndijk trekt de Irenebrigade, de Nederlandse strijdmacht, naar Leiden.
10 Mei: Margit Heggi, geboren 12 juli 1916 te Boedapest. Actief in het verzet. Door een noodlottige fout dodelijk getroffen door een kogel uit een geweer dat afging. (Bron: Suetan nr. 77)
Burgemeester Smeets wordt in zijn ambt hersteld. Er komt een nood-gemeenteraad. De gemeentepolitie wordt omgevormd tot Rijkspolitie (de groep Zoeterwoude).
Er is een enorme woningnood
De openbare diensten alsmede het openbaar vervoer komen weer op gang.
Het voetpontje over de Vliet bij de Leidsche Schouw wordt opgeheven.
De sportvereniging St. Jan later S.J.Z.) wordt opgericht. Het voetbalveld ligt langs de Stompwijkseweg, later in de Loethe.
October: Oprichting Scouting, de Maria Gorettagroep en de St. Christoffelgroep.
7 November: Oprichting van de meisjesclub "MeVe". (Bron: G. v.d. Hoeven in de "Omroeper", 26 november 1970)
- 1946 **28 Februari:** Albert P. v.d. Vliet, geboren 26 augustus 1925, tijdens een patrouille op Java met 8 man in een hinderlaag gelokt en gesneuveld. (Bron Suetan nr. 77)
Oprichting van de woningbouwvereniging Willibrord. Eind 1947 werden de eerste woningen opgeleverd. (Schenkelweg)
Oprichting van het R.K. Zangkoor Sancta Lucia.
Door de verkiezingen ontstaat er weer een "normale" gemeenteraad:
Katholieke Volkspartij 10 zetels

- Prot. Christ. Combinatie   3 zetels
Beide partijen leveren een Wethouder. De politieke verhoudingen blijven tot de verkiezingen van 1962 ongewijzigd.
- 1946   - 1947   D. Postma, dominee te Zoeterwoude. 1947 - 1949 naar Indië.
- 1947   De korenmolen in de Weipoort (v.d. Poel) wordt door een mechanische installatie vervangen.
Het openbaar vervoer in de gemeente Zoeterwoude wordt in het vervolg geheel verzorgd door Citosa (zie 1942).
- 1947   - 1949   J.R.H. Heidema, hulpprediker in Zoeterwoude.
- 1948   De kerkvoogdij van de Hervormde gemeente koopt een oude legerbarak die omgebouwd wordt tot het verenigingsgebouw "Ons Huis".
- 1948   - 1950   J.J. Loerakker, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1949   **8 Februari:** Petrus J. van Veen, geboren 1 april 1923, ging met andere soldaten op patrouille in Soho (Ned. Indië) en keerde hiervan niet terug. (Bron Suetan nr. 77)
De Leidse brandweer neemt ook Zoeterwoude onder haar hoede. Hierdoor verdwijnen de buurt-brandweercorpsen.
In de villa tegenover de Zuidbuurtse kerk wordt het bejaardencentrum "Emmaus" geopend. De verzorging vindt plaats door de zusters Franciscanessen van Bennebroek.
De Asschuurbrug wordt vernieuwd.
- 1949   - 1955   D. Postma, dominee te Zoeterwoude. (Na terugkeer uit Indië)
- 1949   - 1957   Ingrijpend restauratie van de Dorpskerk. De kerkdiensten worden in "Ons Huis" gehouden.
- 1949   - 1968   In 1949 wordt het oude "Ons Huis" in gebruik genomen. Daarvoor vonden de kerkelijke nevenactiviteiten plaats in het koor van de kerk. (bron: programmaboekje 25 jaar "Ons Huis")
- 1950   De gemeente Zoeterwoude telt op 1 januari 5.524 inwoners.
- 1951   Aan de Rijndijk tussen de oprijlaan van Rijnegom, nu 5 Meilaan, en de Rijnegommerstraat wordt begonnen met woningbouw.
Juni: Eerste sterrit (fietstocht) wordt gereden.
8 October: Opening van het eerste lokaal van de R.K. Lagere Landbouwschool. (bron: notulen)
- 1951   - 1954   W. v. Leeuwen, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
- 1952   Het laatste sluisje van de Grote Westeindsche Polder wordt gesloopt. Op deze plaats, aan de Verlaatweg, wordt een gemaal gebouwd waardoor de molen "Zelden van Passe" buiten gebruik wordt gesteld.
- 1953   Bij de Gemeenteraadsverkiezingen komt er voor het eerst een vrouw in de Gemeenteraad, Mevr. A.E.M. Neuwahl - Sanders) (Bron: eigen opgave)
Aan de Anthoniusstraat wordt een nieuw schoolgebouw van de lagere landbouwschool geopend.
29 juli: Gerritje Lekkerkerker - Habben Jansen viert haar 100ste verjaardag. (Bron: Suetan nr. 87)
15 Augustus: Maria Cornelia van der Post - van Dalen viert haar 100ste verjaardag. (Bron: Suetan nr. 89)
- 1954   Opknapbeurt van het Raadhuis. Kosten f 4.123,-- (Bron Suetan nr. 82)
Wijzigingen bij de Rijkspolitie waardoor de groep Zoeterwoude wordt ondergebracht bij de groep Hazerswoude.
De tafeltennisvereniging "Pas In Tact" (P.I.T.) opgericht.
In het Westeinde wordt een luchtwachtoren gebouwd.

1954	- 1965	H.C.A.M. Kouwenhoven, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg. (bron: 100 jaar parochie aan de Meerburg)
ca. 1955		In deze periode bloeit het R.K. parochieleven. Protestanten en Katholieken trekken volstrekt gescheiden van elkaar op. Zo waakt deken Bont (1944 - 1955) er nog angstvallig voor dat sportverenigingen geen andersdenkenden mogen toelaten. Het is een periode van economische bloei. Desondanks doen zich wel structurele veranderingen voor. Zo verdwijnt de binnenvaart, waardoor binnenvaartschippers naar ander werk moeten omzien. Dit heeft ook gevolgen voor de aanleverende bedrijven zoals de scheepsmakerijen (van Beveren en Westhof). Zo schakelt scheepsmakerij van Beveren rond 1950 over op de bouw van jachten. Door rationalisering en mechanisatie worden veel boerenbedrijven eenmansbedrijven. Hierdoor wordt de beroepsgroep van de landarbeiders steeds kleiner. De boeren gaan meer en meer de melk aan de fabrieken afleveren waardoor het verwerken van melk op de boerderij tot boerenkaas flink aan belang gaat inboeten. Nieuwe beroepen en bedrijven komen er ook, zoals garagebedrijven, benzinepompen en loonbedrijven t.b.v. de boerenbedrijven. Ondanks de economische groei is het geen bloeiende periode voor de gemeente Zoeterwoude. Het beleid van de hogere overheden heeft tot gevolg dat er weinig huizen gebouwd mogen worden. Nieuwe wooncomplexen in het zogenaamde "Tranendal", 5 Meilaan en Willibrordusstraat zijn van bescheiden omvang waardoor de woningnood niet afneemt. Ondanks verwoede pogingen van het gemeentebestuur komt hierin geen verandering. Het financiële draagvlak van de gemeente verzwakt door onvoldoende toename van de geldmiddelen, terwijl de taken van de overheid beginnen toe te nemen.
1955		Aan het begin van het jaar telt Zoeterwoude 5.831 inwoners. De woningbouw aan de Zwetkade afgerond. De Coöperatieve Boerenleenbank neemt haar eerste bankgebouw in gebruik. (aan de Zuidbuurtseweg) De carrosseriefabriek Deckers verhuist naar Leiden. Pottenbakker Gerrit de Blanken (zie 1929) beëindigt zijn activiteiten, waarna de gebroeders Delfos in het gebouw een aardewerkfabriek starten.
1955	- 1958	G.J. van Embden, dominee te Zoeterwoude. 1958 - 1959 legerpredikant.
1955	- 1963	P.J.A. Juffermans, pastoor en deken van Zoeterwoude. (Bron: Parochiearchief)
1956	- 1958	P. Bakker o.s.c., pastoor van de parochie H. Kruisverheffing Vrouwenweg.
1957		Samen met Leiden wordt het industrieschap De Grote Polder opgericht. De gerestaureerde Dorpskerk wordt weer in gebruik genomen. De Benthuiser Noord- en Zuidpolder met de Benthornerpolder en de Drooggemaakte Gelderswoudsche Polder verenigd tot de Benthuiserpolder. Het Benthuiserverlaat gesloopt waardoor Gelders-woude voor de binnenvaart is afgesloten.
1958		1 Oktober: Geertje Hulsbos - van den Burg viert haar 100 ^{ste} verjaardag. Zij overlijdt op 12 april 1959. (Bron: Suetan nr. 91) De uitspanning Het Witte Huis aan de Hoge Rijndijk wordt aangekocht door Meindert Zaalberg die er een potterij vestigt, die voorheen elders aan de Rijndijk was gevestigd.
1958	- 1959	N.J.M. Hogendijk, (tijdelijk) dominee te Zoeterwoude
1958	- 1967	Pater Emmen o.s.c., pastoor van de parochie H. Kruisverheffing Vrouwenweg.
1959		7 februari: De Meerburgparochie krijgt een dameskoor. Dit is het eerste parochieel dameskoor in het bisdom Haarlem. Oprichting, in het dorp, van een R.K. jongenskoor dat later wordt omgevormd tot een kinderkoor (heet thans "De Rakkertjes"). De Oud Gelderswoudsche Polder en de Nieuw Gelderswoudsche Polder worden verenigd tot de Gelderswoudse Polder. Het houten jagershuis op Cronesteyn (zie 1825) wordt afgebroken in verband met de bouw van een nieuwe Lammebrug en de aanleg van de Europaweg.
1959	- 1962	G.J. van Embden, dominee te Zoeterwoude. (nadat hij tijdelijk afwezig was om de taak van legerpredikant te vervullen)

- 1960 De gemeente telt per 1 januari 6.138 inwoners.
Rijksweg A4 en de Europaweg geopend voor het verkeer.
Dhr. G.P. v.d Krogt verplaatst zijn bedrijf vanuit de Weipoort (zie 1937) naar de Hoge Rijndijk.
Oprichting van de Stichting Bejaardencentrum.
In de Oostvlietpolder wordt begonnen met de aanleg van een volkstuincomplex voor inwoners van Leiden.
Lammebrug wordt in 1959 vervangen en in 1960 voor verkeer geopend. (bron: Leids Dagblad 16-1-93, Piet Anker)
- 1960 - 1980 J.A. Detmers, burgemeester te Zoeterwoude. (bron: Suetan nr. 57)
- 1961 **27 September:** Viering van het eeuwfeest van het gesticht van de zusters van de Goede Herder aan de Hoge Rijndijk
21 December: H.A. Friebel benoemd tot gemeentesecretaris.
- 1961 - 1965 Een aantal vijvers van de vroegere buitenplaats Swieten worden gedempt met huisvuil uit Leiden en Zoeterwoude.
- 1962 De gemeenteraad besluit unaniem tot een verordening waardoor bij de bouw of verbouw een heffing aan de gemeente betaald moet worden. Hiertegen rijst veel verzet hetgeen tot uiting komt bij de raadsverkiezingen.
Katholieke Volkspartij	8 zetels	2 verlies
Vrije Lijst	3 zetels	winst 3
Prot. Christ. Combinatie	2 zetel	verlies 1
- De KVP en de PCC leveren ieder een Wethouder.
Reconstructie van de Gelderswoudseweg.
De molen "Zelden van Passe" wordt door de Rijnlandse Molenstichting aangekocht en gerestaureerd.
Het Wit-Gele Kruisgebouw wordt geopend.
De eeuwenoude herberg "Ik Leer Nog" afgebroken.
- 1962 - 1963 Reconstructie van Het Watertje. De Schoutenbrug wordt vernieuwd en verlaagd.
- 1962 - 1966 R. Hengstmangers, dominee te Zoeterwoude.
- 1963 Aanpassing eerste verdieping van het Raadhuis/raadzaal (incl. meubilair) /steen aan voorgevel (wapen). Kosten f 63.000.-- (Bron Suetan nr. 82)
3 Februari: pastoor P.J.A. Juffermans neemt afscheid als deken wegens emeritaat en benoeming tot rector van het bejaardencentrum in Kwintsheul. (bron: Leids jaarboekje 1964)
10 Februari: J. de Graaf overlijdt op 86-jarige leeftijd. Hij was lange tijd Wethouder van Zoeterwoude.
9 October: Op initiatief van kapelaan v.d. Bosch wordt de drumband "De Rijntamboers" opgericht. Later wordt het een drumfanfare.
Aan de Zonnegaarde (nieuwbouw in de Zuidbuurt) wordt een nieuwe R.K. Kleuterschool geopend.
Een nieuw postkantoor (Jan van Banningstraat) wordt in gebruik genomen.
De firma van der Krogt opent aan de Hoge Rijndijk de eerste zelfbedieningswinkel van Zoeterwoude.
Th. Lubbe begint een taxibedrijf dat zal uitgroeien tot een touringcarbedrijf.
- 1963 - 1967 A.F.J.L. van der Boog wordt geïnstalleerd als pastoor en deken van Zoeterwoude. (Leids jaarboekje 1964)
- 1964 De eerste huizen in de wijk Zonnegaarde worden gebouwd.
April: Oprichting van de K.P.J. (Kath. Plattelands Jongeren). Later wordt de naam veranderd in "Utopia".
12 Juni: De St. Jan in de Zuidbuurt grotendeels door brand verwoest. Kort daarna wordt besloten om de kerk slechts gedeeltelijk te herbouwen en de parochiële activiteiten naar het dorp te verplaatsen. Het Patronaatsgebouw aan de Schenkelweg wordt ingericht als kerkzaal (de Aloysiuskapel).
Nabij het gemeentehuis in de Westeindsche Polder wordt een R.K. Kleuterschool "Hummelhof" geopend.
Door de sluiting van het Burmaadse Verlaat (gelegen in de Weipoort) wordt de vaarperiode in de Bent- Delf- of Generale Polder afgesloten.
De scheepswerf van Beveren houdt op te bestaan. In de bedrijfspanden vestigt zich

- Kimman Nautic importeur van buitenboordmotoren.
 Begin van demping met Leids huisvuil van de door de aanleg van de autoweg A4 ontstane plas in de Room- of Meerburgerpolder.
 Voor de bouw van de nieuwe Leiderdorpsebrug wordt de buitenplaats Grenshoek afgebroken.
 De Uiterdijk en de Noord Aa, de in 1962/63 aangelegde weg door de Gelderswoudse Polder, worden tot openbare weg verklaard.
 De Westeindseweg wordt aan de gemeente overgedragen.
- 1965 De gemeente telt per 1 januari 6.661 inwoners.
 De zogenaamde exploitatieverordening inzake betalingen bij afgifte van bouwvergunningen (zie 1962) leidt tot processen tussen diverse inwoners van de gemeente.
 De nieuwe Leiderdorpsebrug wordt in gebruik genomen.
 Het Hoogheemraadschap Rijnland krijgt tot nieuwe taak de kwaliteit van het oppervlaktewater te gaan handhaven en te verbeteren.
 De aardewerkfabriek Vermeulen beëindigt haar activiteiten. In de laatste periode vervaardigde deze onderneming uitsluitend nog kunst aardewerk.
 De familie Boot verkoopt de buitenplaats Hoekstein. Hierna wordt het hoofdgebouw gerestaureerd en in de tuin komt een kantoorgebouw (1967/68).
 De buitenplaats Buitenzorg wordt na restauratie en verbouwing in gebruik genomen door de vereniging Philidelphia als tehuis voor gehandicapte kinderen.
 Door de polders wordt een hoofdleiding van het landelijk aardgasnet gelegd.
1 augustus: Het R.K. Schoolbestuur voegt de H. Hartschool in de Zuidbuurt (meisjesschool) en de St. Aloysiuschool (jongensschool) samen tot een gemengde school. Deze school heet de Aloysiuschool en was gevestigd aan de Schenkelweg.
- 1965 - 1966 Met de bouw van de zogenaamde Bogaertwoningen aan de Korte Miening wordt de woonwijk tussen de Zwetkade en de Korte Miening afgerond. In de volksmond krijgt deze wijk de naam Tranendal.
- 1965 - 1973 Jos. W. Krachtwijk, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg.
- 1966 Annexatie door Leiden van Zoeterwouds gebied. De grens komt nu langs de rijksweg A4 en ook langs de Stadhouderslaan te liggen. Hierdoor wordt de Hofpolder (gedeeltelijk), de Oostvlietpolder, de Kleine Cronesteysche of Knotterpolder en de Room- of Meerburgerpolder Leids gebied. Ongeveer 380 ha. gaat hierdoor voor Zoeterwoude verloren met ongeveer duizend inwoners. Het verlies van gebied en inwoners aan Leiden was een nieuwe aderslating voor Zoeterwoude. Weldra zou een explosie van activiteiten Zoeterwoude in een korte periode grondig doen veranderen, doordat het beleid van de hogere overheden nu ook ruimte gaat geven aan kleinere gemeenten om zich te ontwikkelen. De gemeente Zoeterwoude heeft deze kans met beide handen aangegrepen. De ambtsperiode van burgemeester Detmers (1960 - 1980) heeft bijna geheel in het teken gestaan van deze stormachtige ontwikkelingen. Na de grenscorrectie met Leiden telt de gemeente Zoeterwoude 5.702 inwoners.
 Bij de gemeenteraadsverkiezingen treden belangrijke verschuivingen op. De sinds mensenheugenis dominerende Katholieke Volks Partij wordt overvleugeld door de Vrije Lijst. De lijst Nieuw Gemeente Beleid is een dissidente KVP-groepering die zich eveneens verzet tegen de zogenaamde exploitatieverordening.
Vrije Lijst	5 zetels	winst 2
Katholieke Volkspartij	5 zetels	verlies 3
Prot. Christ. Combinatie	2 zetels	ongewijzigd
Nieuw Gemeente Beleid	1 zetel	winst 1
- De Vrije lijst en de KVP leveren elk een Wethouder.
 Het dorp en de Rijndijk worden aangesloten op het aardgasnet. De Geer en Gelderswoude zijn de laatste buurtschappen die aangesloten worden op het waterleidingnet.
 De gedeeltelijk herbouwde Zuidbuurtsekerk wordt weer in gebruik genomen. De St. Aloysiuskapel blijft echter ook nog in gebruik.
 Het dameskoor St. Cecilia wordt opgericht (Parochie St. Jans Onthoofding).
 Te Leiderdorp wordt de nieuwe parochie De Menswording ingesteld, waardoor de Meerburgkerk haar Leiderdorpse parochianen kwijtraakt.
 Na veel commotie is voor de polders in de voormalige Noordplas, waaronder de Benthuizerpolder, een nieuw bemalingssysteem aanvaard. Als gevolg hiervan wordt nabij de Noord Aa, in de Palensteinse Polder, een nieuw watergemaal, genaamd Palenstein, in gebruik genomen. Hierdoor moeten de kaden langs de Weipoortse Vliet en de Zuidbuurtsewatering verhoogd worden.

De bloemenkwekerij van de firma Hendriks wordt van de Hoge Rijndijk verplaatst naar de Ommedijkseweg.
De loswal aan de Anthoniusstraat wordt opgeheven. (

- 1967 **Augustus:** De drumband St.Jan opgeheven, waarna de drumband "Vooruitgang Is Ons Streven" (VIOS) wordt opgericht.
De boerderij van de familie Ammerlaan, Uiterdijk 2, brandt op 5 april geheel af. (bron: Ammerlaan 16-4-1993)
De parochie van de H. Kruisverheffing (Vrouwenweg) wordt samengevoegd met de parochie van St. Jans Onthoofding
Begin met de aanleg van het uitbreidingsplan Westeinde, nu de woonwijk Westwoud.
- 1967 - 1968 L. Doorn, dominee te Zoeterwoude.
- 1967 - 1968 H.P.R.A. v.d. Plas, kapelaan te Zoeterwoude parochie Meerburg.
- 1967 - 1979 A. Lamot, pastoor en deken te Zoeterwoude. De parochiekerk aan de Vrouwenweg wordt gesloten evenals het Kruisherenklooster. De parochie St. Jans Onthoofding krijgt een parochieraad.
- 1968 **Mei:** Opening van "Ons Huis". Stichtingskosten f 186.000.--. Begin tachtiger jaren vond nog een uitbreiding plaats. (bron: programmaboekje 25 jaar "Ons Huis" 1993)
De bewoners die in een juridisch gevecht met de gemeente gewikkeld zijn over de bouwverordening van 1962 weten het gelijk aan hun zijde te krijgen.
Het bejaardencentrum Emmaus aan de Verlaatweg officieel geopend. Hierdoor verlaten de zusters Franciscanessen van Bennebroek de Zuidbuurt. Voordien hadden ze zich reeds uit het onderwijs teruggetrokken.
Het Don Boscohuis gerestaureerd. Dit dient nu als patronaatsgebouw.
De Grote Polder en de Grote Westeindsche Polder dienen een aanvraag in voor ruilverkaveling.
De eerste dagwinkels geopend aan de Kerklaan.
Het watersportbedrijf Nauta Nautic wordt opgericht aan de Rijndijk.
In het Westeinde wordt een camping geopend.
- 1968 - 1970 A. Loerakker, dominee te Zoeterwoude.
- 1969 De openbare kleuterschool geopend. Deze wordt voorlopig gehuisvest in Ons Huis.
Het Goede Herdercomplex op Meerburg buiten gebruik gesteld.
Het voormalige Kruisherenklooster aan de Vrouwenweg wordt door de Stichting Geestelijk Minder Validen (Gemiva) onder de naam "Huiuze de Weipoort" in gebruik genomen.
De R.K. lagere school, "Sjaloomschool", (later Westwoudschool) geopend. Dit is een gemengde school.
Er wordt een begin gemaakt met het bouwrijp maken van het industrieterrein De Grote Polder.
Na het afstoten van de dakpannenfabriek in Alphen a/d Rijn komt de zetel van de Beton en bimsbetonfabriek Oosthoek op het terrein aan de Hoge Rijndijk.
Tijssen Jachtbouw wordt opgericht. Sinds 1975 is dit bedrijf gevestigd op de plaats van de vroegere havermoutfabriek (zie 1939).
De Oost- en Westbroekpolder alsmede de Zwet- en Grote Blankaartpolder doen een aanvraag voor een ruilverkaveling.
De rondweg in de Geer wordt gereconstrueerd.
- 1970 Aan het begin van dit jaar telt Zoeterwoude 6.285 inwoners.
Bij de gemeenteraadsverkiezingen krijgt de KVP weer de absolute meerderheid.
Katholieke Volkspartij	7 zetels	winst 2
Vrije Lijst	3 zetels	verlies 2
Prot. Christ. Combinatie	2 zetels	ongewijzigd
Nieuw Gemeente Beleid	1 zetel	ongewijzigd
- De Katholieke Volkspartij levert beide Wethouders.
Mede door de toevloed van kinderen uit de "nieuwbouw" wordt de openbare school drieklassig.
Aan de Hoge Rijndijk neemt de Stichting Gemiva het vroegere Sancta Euphrasia (onderdeel van het Goede Herdercomplex) in gebruik.
De Oost- en Westbroekpolder alsmede de Gelderswoudse Polder worden gecombineerd tot de Polder Haasbroek.
De commissie ruilverkaveling Rijnland-zuid ingesteld.

		<p>De boerderij Rijnegom wordt afgebroken.</p> <p>Na het gereedkomen van de Burgemeester Smeetsbrug wordt de scheepswerf vanouds Hendrik Westhof omgevormd tot een constructiebedrijf.</p> <p>Brasker Masten (ambachtelijke mastenbouw) wordt opgericht.</p> <p>Door een verbouwing van de zelfbedieningszaak Roeleven aan Het Watertje verdwijnt de tevens in dit pand gevestigde herberg.</p>
1970		<p>12 Februari: Oprichting van de stichting "Oud Zoeterwoude" (Bron: Suetan 1)</p> <p>21 Maart: Inwijding van de Christus Dienaarkerk door Mgr. M.A. Jansen bisschop van Rotterdam. De architect: P.N.A. Sips.</p> <p>De St. Aloysiuskapel wordt weer als patronaatsgebouw, onder de naam Het Centrum, in gebruik genomen.</p> <p>29 Augustus: Ingebruikname van Sportpark "Haasbroek", aan de Nieuweweg, door de voetbalvereniging S.J.Z.</p> <p>September: Oprichting van het trimmersgilde bij S.J.Z.</p> <p>November: Oprichting van de Zoeterwoudse tennisvereniging.</p> <p>December: De 7-jarige Lia van Meurs, wonende aan de Zuidbuurt-seweg, is dankzij het snelle optreden van de 11-jarige Bernadette van Diemen van de verdrinkingsdood gered. Zij zal in juni 1971 uit handen van burgemeester Detmers een zilveren armband ontvangen van het Carnegie Heldenfonds.</p>
1970 - 1978		<p>1 October 1970: Bevestiging van Dominee S.L. Schoch tot predikant van de Gemeente rond de Dorpskerk.</p>
1971		<p>Januari: P.J.A. de Vrind, hoofd van de St. Bernardusschool, 40 jaar onderwijzer. Hij ontvangt de pauselijke onderscheiding "Pro Ecclesia et Pontifice".</p> <p>Maart: Mevr. I. van Cromvoirt - van Haasteren ontvangt voor haar vele werk voor de jeugdbeweging de gouden St. Jacobsstaf.</p> <p>Maart: Bert v.d. Helm verovert voor de vierde maal de nationale tafeltennis-titel in het enkelspel. Eerder gebeurde dat in 1967, 1968 en 1969.</p> <p>Paaszaterdag: Een brand verwoest het woongedeelte van de uit 1702 daterende boerderij Gelderswoudseweg 2.</p> <p>April: De Asschuurbrug wordt verlaagd en van open leuning voorzien. Bron: G. v.d. Hoeven in de "Omroeper")</p> <p>22 Juni: Emeritus-pastoor G. Klaverweijden overlijdt vrij onverwacht op 90-jarige leeftijd.</p> <p>Augustus: Opening van de nieuwe bakkerij van Jan van Cassel, hoek Bouwdijkstraat - Veldzichtstraat. Vanwege het winkelcentrum in het plan "Kern" moest de oude zaak aan de Dorpsstraat verdwijnen.</p> <p>Augustus: De eerste paal geslagen voor de Openbare basisschool (Corbuloschool) in het plan "Westeinde". De nieuwe school zal de, slechte en te kleine, in 1906 gebouwde school aan de Dorpsstraat vervangen.</p> <p>30 September: De telefoonnummers in Zoeterwoude - dorp worden gewijzigd. Voor de bestaande nummers wordt een "1"geplaatst.</p> <p>14 October: De eerste avond in het oecumenisch pastoraal plan "Toerusting" vindt plaats in de Christus Dienaarkerk. Deze avond telt 400 deelnemers. Er zullen nog vele avonden volgen.</p> <p>In de Barrepolder wordt begonnen met de grondwerkzaamheden voor de bouw van een bierbrouwerij van Heineken.</p> <p>Fusie van het Groene Kruis te Leiderdorp en het Wit-Gele Kruis te Zoeterwoude Hoge Rijndijk.</p> <p>In de voormalige rectorswoning van de Goede Herder (aan de Rijndijk) wordt de Prot. Christelijke Kleuterschool De Blokhut gevestigd.</p>
1971	- 1972	Reconstructie van de Hoge Rijndijk.
1972		<p>1 Januari: Zoeterwoude telt 6572 inwoners.</p> <p>1 Februari: De heer H.J.M. Sieverding neemt afscheid als gemeente-secretaris. De heer J. Wingelaar volgt hem op.</p> <p>Februari: Cock van der Hulst wordt voor de derde keer Nederlands kampioen veldrijden bij de amateurs.</p> <p>Maart: Opening van de tennisbanen bij sportcomplex "Haasbroek" door de scheidende wethouder P. van Hofwegen.</p> <p>3 Mei: Burgemeester Detmers opent de nieuwe Raiffeisenbank (thans RABO-bank) aan de Dr. Bouwdijkstraat.</p> <p>Augustus: De heer L. v.d. Geest legt na 21 jaar zijn functie van voorzitter van S.J.Z. neer. Hij wordt met algemene stemmen tot ere-voorzitter benoemd. De heer A. v.d.</p>

Hoeven is de nieuwe voorzitter.

7 October: De heer Jac. Dorrepaal, penningmeester en een van de oprichters van de Stichting "Oud Zoeterwoude", overlijdt op 72 jarige leeftijd. Hij stelde het boek samen met oude prenten van Zoeterwoude en Stompwijk.

Machinefabriek Kasteel vanuit Leiden verhuisd naar Zoeterwoude.

De kleuterscholen De Blokhut (Prot. Christ.) en de Krakepit (R.K.) krijgen een nieuw gebouw. Later gaan deze beide kleuterscholen opereren onder de naam De Kleine Wijzer.

De St. Vincentiusvereniging (zie 1872) wordt opgeheven.

1973 Ter hoogte van de Rijnegommerstraat wordt onder de Rijndijk een voetgangerstunnel aangelegd.

Er wordt een plaatselijke Raad van Kerken ingesteld.

2 April: Door een storm wordt de wipwatermolen van de Groote Polder grotendeels verwoest.

8 October: De heer M.L. Opdam 40 jaar onderwijzer aan de Aloysiuschool.

1974 **1 Januari:** Zoeterwoude telt 7051 inwoners.

Januari: Bij graafwerkzaamheden op het Heineken terrein in de Barrepolder wordt een groot deel van een Romeinse amphora (wijnkruik) opgegraven.

27 April: Officiële opening van het zwembad op het sportcomplex Haasbroek.

Mei: Zuster Theodosia van Huize Emmaus ontvangt de gouden ere-medaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau voor haar werk onder de Zoeterwoudse bejaarden.

26 Mei: De Zoeterwoudse afdeling van de L.T.B. (Land en Tuinbouw Bond) viert haar 60-jarig bestaan.

18 Augustus: De in Zoeterwoude geboren pater B. Berk M.S.F. viert zijn 60-jarig priesterfeest.

31 October: "Meester" J.W. Vink, hoofd van de Aloysiuschool, viert zijn 25-jarig ambtsjubileum.

14 December: Dokter Wybo Kortmann 40 jaar arts. (zie ook 1989)

1974 1995 J.M. Schlatmann, pastoor te Zoeterwoude parochie Meerburg.

1974 Oprichting koperblazersensemble "Suetana Musica" op initiatief van Ds. S.L. Schoch. (bron: programmaboekje 25 jaar "Ons Huis" 1993)

Bij de gemeenteraadsverkiezingen komen de diepgaande veranderingen tot uitdrukking door de komst van nieuwe bewoners en de afkalvende invloed van de kerken. De religieuze partijen KVP en de plaatselijke PCG smelten samen tot de nieuwe partij CDA. De aanhangers van de Vrije Lijst gaan over naar de landelijke liberale partij VVD of de plaatselijke politieke groepering Progressief Zoeterwoude (dhr. Straver).

	NU	1970	
	-----	-----	
CDA	7 zetels		
KVP		7 zetels	
Prot. Chr. Combinatie		2 zetels	
Totaal	7 zetels	9 zetels	verlies 2
Progressief Zoeterw.	3 zetels		
VVD	3 zetels		
Vrije Lijst		3 zetels	
Totaal	6 zetels	3 zetels	winst 3
Nieuw Gemeente Beleid	0 zetels	1 zetel	verlies 1

Het CDA en de VVD leveren elk een Wethouder.
In de Weipoort wordt een kleuterschool geopend.

1975 **1 Januari:** Zoeterwoude telt 7002 inwoners, 49 minder dan in 1974. **18 April:** Opening van de Heineken Brouwerij in Zoeterwoude door prins Bernard.

24 Augustus: Zuster Clothilda (A.C. v.d. Hoeven) viert in haar geboorte plaats Zoeterwoude haar 50-jarig kloosterjubileum.

September: In het dorp wordt voor de eerste keer een veiling gehouden t.b.v. de Zoeterwoudse missionarissen.

11 October: Opening van het nieuw gebouwde clubhuis van S.J.Z. op het

sportcomplex Haasbroek.

October: De heer J.H. v.d. Ploeg neemt afscheid als voorzitter van de woningbouwvereniging "Willibrord". Hij vervulde deze functie sinds de oprichting 29 jaar geleden.

15 November: "Dorp" en "Rijndijk" dichter bij elkaar door de opening van de fietsverbinding (Molenpad) dwars door de Groote Polder.

De nieuwe Bernardus basisschool wordt geopend.

Een nieuw watergemaal aan de Meerburgerwatering stelt de wipmolen van de Groote Polder buiten gebruik. De Kopperwatering wordt daarna gedempt.

Op het industrieterrein De Groote Polder vestigt zich, in afgeslankte vorm, de uit 1836 daterende Leidse onderneming de Koninklijke Nederlandse Grofsmederij.

ca. 1975

In het midden van de zeventiger jaren werden ook in Zoeterwoude diep ingrijpende veranderingen in de maatschappij merkbaar.

a. de religieuze beleving:

de invloed van de kerken neemt gestaag af, hetgeen zich uit in ondermeer een dalend kerkbezoek. Bij de Hervormden wordt dit proces enige tijd versluierd door de toename van nieuwe leden uit de "nieuwbouw". Ook binnenkomende Gereformeerden gaan veelal kerken in de Dorpskerk. De binnenkomst van vele nieuwe leden heeft een stimulerend effect op de gemeente.

De ambtsperiode van deken Van de Boog (1963 - 1968) is kort, maar dramatisch. De euforie van het Tweede Vaticaanse Concilie maakt weldra plaats voor scepsis. De botsing tussen oud en nieuw, een gesloten of open kerktype en bijna gelijktijdig de rampzalige brand van de Zuidbuurtsekerk en het daaruit voortvloeiende omstrede besluit om het merendeel van de parochiële activiteiten naar het dorp te verplaatsen zorgt voor grote spanningen. Velen beginnen afstand te nemen van het kerkelijk gebeuren. Terwijl de oude kaders verdwijnen, ontstaan er nieuwe tendensen. De verschillen tussen de plaatselijke kerken worden kleiner. Er komen oecumenische gespreksgroepen tussen de R.K. en de Protestanten hetgeen bevorderd wordt door deken A. Lamot (sinds 1967) en dominee Schoch (sinds 1970). Deken Lamot begint ook steeds meer parochianen in te schakelen in het kerkewerk.

Rooms Katholieken die moeite hebben met het loslaten van het gesloten kerktype kijken uit naar o.a. Leiden.

In de Meerburgparochie worden ook veranderingen en vernieuwingen doorgevoerd, maar hier verloopt dit proces gelijkmatiger, maar ook hier net als elders een verminderde betrokkenheid bij het kerkelijk gebeuren.

Door de kerkelijke ontwikkelingen te Leiderdorp verdwijnt ook aan de Hoge Rijndijk het verschil tussen Hervormden en Gereformeerden.

In het algemeen kan gesteld worden dat ondanks verwoede pogingen het aantal kerkgangers blijft afnemen.

Mede door de inkomende bewoners wordt het aantal buitenkerkelijken een forse groep.

b. de bronnen van inkomen:

door de woningbouw neemt het aantal inwoners vooral in het dorp en aan de Rijndijk toe. Het agrarische stempel op deze beide woonkernen neemt hierdoor af.

Aan de Hoge Rijndijk wordt de laatste boerderij in 1977 als boerenbedrijf buiten gebruik gesteld.

Door de toename van de mobiliteit worden de mensen niet meer gedwongen zich in de onmiddellijke omgeving van hun werk te vestigen. Dit leidt in toenemende mate tot verkeerscongestie in de vorm van files (vooral op de Hoge Rijndijk).

Het aantal arbeidsplaatsen in Zoeterwoude neemt vooral toe door de bedrijven die zich op het industrieterrein Grote Polder vestigen. De grootste werkgever van de hele omgeving wordt de brouwerij van Heineken.

Het proces dat de agrarische bedrijven veelal eenmansbedrijven worden is voltooid. Het beroep van landarbeider komt bijna niet meer voor. In veel gevallen helpt de boerin haar man in drukke en ook in minder drukke perioden bij zijn werk.

c. de politiek:

De toenadering tussen de kerken leidt er toe dat de drie plaatselijke confessionele partijen zonder veel plaatselijke moeilijkheden kunnen opgaan in het Christelijk Democratisch Appel (CDA).

De verminderde invloed van de kerken en de toevloed van nieuwe bewoners (uit de steden) maakt het mogelijk om (plaatselijk) partijen op te richten die in plaats van religie voornamelijk op maatschappelijke en economische verschillen zijn gebaseerd zoals de liberale VVD en de Progressieven. Deze laatste groepering is een plaatselijk verband van sociaal democraten en in de politiek nauw daaraan verbonden partijen.

1976

18 Januari: De heer P. de Vogel viert zijn 50-jarig zangersjubileum en ontvangt de

pauselijke onderscheiding "Pro Ecclesia et Pontifice".

20 Maart: Broeder Eustachius (Jasper Cornelis Onderwater) viert zijn 50-jarig kloosterjubileum.

De vierde verbouwing van het Raadhuis. Kosten f 1.500.000,-- (Bron Suetan nr. 82)

April: Persgemaal (riool) in de Loethe in gebruik genomen. De rioolzuiveringsinstallatie aan de Rijndijk wordt gesloten. Hiermee is een eind gekomen aan de vervuiling van het Zoeterwoudse oppervlaktewater.

29 April: De heer G.P. v.d. Krogt ontvangt de eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau in goud vanwege zijn verdiensten voor de Zoeterwoudse gemeenschap en de plaatselijke bank in het bijzonder.

13 Juni: 25e sterit wordt gereden. 2174 deelnemers.

Pastoor Schlatmann van de Meerburgparochie wordt tevens deken van het dekenaat Leiden.

De aandelen van Oosthoek Beton komen in handen van een bouwconcern waardoor het bedrijf haar zelfstandigheid verliest.

Aan de Rijndijk opent de Rabobank een bijkantoor.

Aan de Rijndijk worden de tennisbanen officieel in gebruik genomen.

1977

1 Januari: Zuster Theodosia viert haar gouden kloosterjubileum en neemt na 27 jaren inzet voor de bejaarden, afscheid van Huize Emmaus.

27 Februari: Bert van der Helm wordt voor de tiende maal nationaal kampioen tafeltennis.

11 Maart: Heropening van het vernieuwde gemeentehuis.

28 Maart: J.J. (Jan) Schouten (58), bestuurslid van de stichting "Oud Zoeterwoude", overlijdt.

April: Arnold Aerts neemt afscheid als hoofd van de Sjaloomschool (thans Westwoudschool). Kees Bakx volgt hem op.

Mei/juni: Zoeterwoude viert op grootse wijze haar 700-jarig bestaan.

1 Juni: Fusie van de RABO-banken van Stompwijk en Zoeterwoude.

Juni: Mevrouw Toos Schouten viert haar 40-jarig jubileum als onderwijzeres. Zij wordt geridderd in de Orde van Oranje Nassau.

September: Wachtmeester A. Knul gaat met pensioen na een 40-jarig dienstverband bij de politie. Meer dan 35 jaar deed hij dienst in Zoeterwoude.

Het Goede Herdercomplex (zie 1969) wordt afgebroken.

Jan Zwetsloot verplaatst zijn boerderij van de Hoge Rijndijk naar de Ommedijkseweg waardoor het laatste boerenbedrijf aan de Rijndijk verdwijnt.